

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XVI. — Izdan in razposlan dne 1. marca 1902.

Vsebina: Št. 45. Ukaz o dokazu usposobljenosti v dosego mornarskih činovnih lastnosti v trgovinskem pomorstvu.

45.

Ukaz trgovinskega ministrstva z dne 1. marca 1902. l.

o dokazu usposobljenosti v dosego mornarskih činovnih lastnosti v trgovinskem pomorstvu.

I. Oddelek.

Splošna določila.

§. 1.

V dosego nastopno oznamenjenih činovnih lastnosti v trgovinskem pomorstvu je treba dokazati usposobljenost, in to kakor:

- a) kadet;
- b) plovec male obrežne vožnje;
- c) plovec velike obrežne vožnje;
- d) krmar (lajtnant);
- e) plovec daljne vožnje (kapitan);
- f) čolnar.

§. 2.

V dosego lastnosti kadeta se zahteva z vspehom prebita končna preskušnja na kaki mornarski šoli, ki ima pravico izdajati državnoveljavna izpričevala.

§. 3.

V dosego lastnosti plovca male obrežne vožnje se zahteva:

- a) starost najmanj 20 let;
- b) vsaj triletna služba na morskih ladjah;

- c) z vspehom prebita preskušnja za plovce male obrežne vožnje.

Plovec male obrežne vožnje sme voditi jadrenice te vrste.

§. 4.

V dosego lastnosti plovca velike obrežne vožnje se zahteva:

- a) starost najmanj 20 let;
- b) vsaj 36mesečna služba v pomorski vožnji. Onim mornarjem, ki so prebili z vspehom končno preskušnjo na kaki mornarski šoli, katera ima pravico izdajati državnoveljavna izpričevala, in pokažejo usposobljenostni dekret za kadeta, je treba dokazati le 24mesečno službo v pomorski vožnji;
- c) z vspehom prebita preskušnja za plovce velike obrežne vožnje.

Plovec velike obrežne vožnje sme voditi jadrenice velike in male obrežne vožnje, parnike te kategorije pa samo tedaj, če je z vspehom prebil tudi preskušnjo iz ladijskega strojezanstva.

§. 5.

V dosego lastnosti krmarja se zahteva:

- a) starost najmanj 19 let;
- b) izkaz o končni preskušnji, prebiti z vspehom na kaki mornarski šoli, ki ima pravico izdajati državnoveljavna izpričevala, in predložba usposobljenostnega dekreta za kadeta;
- c) vsaj 18mesečna služba v pomorski vožnji po prebiti preskušnji, omenjeni pod b);

d) z vspehom prebita preskušnja za krmarja.

Krmar sme začasno zastopati plovca daljnje vožnje, ko pa je dopolnil 20. leto, sme tudi voditi ladje velike in male obrežne vožnje.

§. 6.

V dosego lastnosti plovca daljne vožnje se zahteva:

- a) starost najmanj 22 let;
- b) vsaj 16mesečna služba v pomorski vožnji kakor krmar ali pa plovec velike obrežne vožnje;
- c) zadevnim veljajočim predpisom (priloga 1) ustrežajoče vodstvo partikularnega dnevnika skozi najmanj 12 mesecev skupaj začasa službe kakor krmar, ali pa pri plovcih velike obrežne vožnje izkaz, da so vsaj 12 mesecev skupaj vodili osebno in praviloma ladijski dnevnik, in predložba računov, predpisanih za partikularni dnevnik krmarjev;
- d) z vspehom prebita preskušnja za plovce daljne vožnje.

Plovci velike obrežne vožnje morajo ustreči zahtevam §. 5, lit. b), da se pripusté k tej preskušnji.

Plovec dolge vožnje sme voditi morske ladje vsake vrste.

§. 7.

V dosego lastnosti čolnarja se zahteva:

- a) najmanj triletna služba na morskih ladjah;
- b) z vspehom prebita preskušnja za čolnarje.

§. 8.

Za službo na pomorski vožnji se računi samo čas, prebit na resničnem potovanju v službi na krovu ali krmilu. Potovanje prične z izklarovanjem in se neha s pripustitvijo v svobodno občevanje v namembnem pristanu, oziroma ko zapusti ladjo, ako bi se to zgodilo poprej.

Doba službe na pomorski vožnji se mora izkazati z „zaznamkom za pomorsko vožnjo“ (priloga 2), ki naj ga piše mornar in potrdi plovec.

V službi na avstrijskih ali ogrskih ladjah se mora ta izkaz, čim se more to zgoditi, predložiti mornarskemu uradu in ta ga mora primerjati z ladijskim dnevnikom in ga poveriti. V službi na ladjah

druge zastave mora ta izkaz, ako se ne more predložiti mornarskemu uradu, poveriti kako pristansko ali konzulsko oblastvo dotične države.

§. 9.

Od triletne službe na morskih ladjah, predpisane v dosego lastnosti plovca male obrežne vožnje, se morata dve leti prebiti na jadrenicah; vrhu tega mora kandidat dokazati, da je služboval vsaj šest mesecev na jadrenicah male obrežne vožnje.

§. 10.

Od službe na pomorski vožnji, predpisane v dosego lastnosti plovca velike obrežne vožnje, se mora vsaj ena tretjina prebiti na jadrenicah velike obrežne vožnje ali daljne vožnje; ostali del se lahko prebije na parnikih velike obrežne vožnje ali daljne vožnje. Dve tretjini predpisane službe na pomorski vožnji pa morata odpasti na taka potovanja, ki so se opravila izven mej male obrežne vožnje in kandidat mora izkazati vsaj eno potovanje, ki se je raztezalo čez meje velike obrežne vožnje.

§. 11.

Od službe na pomorski vožnji, predpisane v dosego lastnosti krmarja, se mora prebiti ena tretjina na jadrenicah in ena tretjina na parnikih in to pri obeh na potovanjih izven mej male obrežne vožnje; tretja tretjina se lahko prebije na jadrenicah ali parnikih velike obrežne vožnje ali daljne vožnje (tudi v mejah male obrežne vožnje). Vrhu tega mora kandidat izkazati vsaj eno potovanje preko oceana.

V dosego lastnosti plovca daljne vožnje so merodajna enaka določila; vrhu tega mora kandidat izkazati, da je kakor krmar prebil drugo potovanje preko oceana.

§. 12.

V dosego lastnosti čolnarja predpisana triletna služba na morskih ladjah se mora opraviti edino le na ladjah daljne vožnje.

Mornarji, ki niso službovali vsaj dve leti na jadrenicah, se morejo usposobiti samo za čolnarje za parnike.

§. 13.

Eno tretjino predpisanega službenega časa morajo vsi kandidati prebiti na avstrijskih ali ogrskih

trgovinskih ladjah; ostali dve tretjini se lahko prebijeta na c. in kr. vojnih ladjah ali trgovinskih ladjah dotične vrste druge zastave.

Jadrenicam se enačijo mešane (parne in jadrenice) ladje c. in kr. vojne marine.

Koliko službenega časa kakega krmarja na krovu c. in kr. vojnih ladij se dá všteti v dosego lastnosti plovca za daljno vožnjo, določi v vsakem posameznem primeru pomorsko oblastvo.

Služba, opravljana na avstrijskih ali ogrskih vladnih plovilih in jahtah s prostornino čez 10 kosmatih vpisnih bečev, se more všteti samo v službeni čas, predpisan za čolnarja in plovca male obrežne vožnje. V vseh drugih primerih odloča pomorsko oblastvo, oziraje se na posebne okoliščine, koliko se dá všteti taka služba.

§. 14.

V c. in kr. vojni marini dosežene posebne lastnosti veljajo z naslednjimi pogoji:

- a) dosežen čin pomorskega kadeta II. razreda nadomešča dokaz dosežene lastnosti kadeta;
- b) z vspedom prebita preskušnja za pomorskega častnika nadomešča dokaz preskušnje za krmarja in plovca velike obrežne vožnje;
- c) dosežen čin linijskega ladijskega poročnika nadomešča dokaz preskušnje za plovca daljne vožnje;
- d) dosežen čin dekmata ali podkrmlarja nadomešča dokaz preskušnje za čolnarja;
- e) uporablja se spredaj stoječe predpise se ne dela razlika, ali še pripada aspirant zvezi c. in kr. vojne marine ali je že izstopil iz nje.

§. 15.

V inozemstvu dosežene lastnosti se lahko, izvzemši lastnost krmarja in plovca katerekoli vrste, pripoznajo v posebnega ozira vrednih primerih, ako pogoji, s katerimi so se podelile, v vsakem oziru ustrezajo tistim pogojem, ki so predpisani s tem ukazom. Odločitev o tem pristoji pomorskemu oblastvu.

§. 16.

Avstrijski mornarji se na avstrijskih pomorskih trgovinskih ladjah ne smejo nastavljati v viših last-

nostih, nego je lastnost, o katere dosegi se morejo izkazati po predpisu tega ukaza.

Lastnost plovca male ali velike obrežne vožnje, krmarja ali plovca daljne vožnje se more pripoznati samo Avstrijcem.

Za čas carinske in trgovinske zveze je imeti ogrske državljane za enake avstrijskim državljanom.

II. Oddelek.

Preskusni predpisi.

§. 17.

Kraj in čas preskušnje.

Preskušnje a) v dosego lastnosti čolnarja in plovca male obrežne vožnje se vršé pred preskuševalno komisijo pri vsakem c. kr. pristanskem in pomorskem zdravstvenem kapitanatu, b) v dosego lastnosti plovca velike obrežne vožnje pri c. kr. pristanskih in pomorskih zdravstvenih kapitanatih v Trstu in Dubrovniku, c) v dosego lastnosti krmarja in plovca daljne vožnje na poslednje imenovanih krajih.

Preskušnje se začnejo na naprej določen dan v mesecu, in to preskušnje pod a) v mesecih januarju, marcu, maju, septembru in novembru, preskušnje pod b) v Trstu v mesecih marcu, juniju, septembru in decembru, v Dubrovniku pa v mesecih aprilu, juliju in oktobru; preskušnje pod c) v Trstu v mesecih marcu, juniju, septembru in decembru, v Dubrovniku pa v mesecih aprilu, juliju in oktobru; pod b) in c) navedene preskušnje se vršé v Dubrovniku samo tedaj, kadar so za dotični rok preskušnje vštevši repetente priглаšeni vsaj štirje kandidati.

§. 18.

Preskuševalne komisije.

Preskuševalne komisije, katerih ude imenuje c. kr. pomorsko oblastvo, so podrejene neposredno temu oblastvu, in naj vse preskusne stvari izvršé samostojno v zmyslu tega predpisa in posameznih določil, ki jih morda izda pomorsko oblastvo.

Predsednik komisije za preskušnjo, navedeno v §. 17 pod a) je načelnik dotičnega c. kr. pristanskega in pomorskega zdravstvenega kapitanata ali njegov namestnik, predsednik za preskušnje, na-

vedene v §. 17 pod b) in c) načelnik navtičnega od-
delka c. kr. pomorskega oblastva ali ako je on za-
držan, namestnik, ki ga od primera do primera ime-
nuje c. kr. pomorsko oblastvo.

Udje so:

a) Za preskušnjo, navedeno v §. 17 pod a):

En uradnik dotičnega c. kr. pristanskega in
pomorskega zdravstvenega kapitanata, ki je plovec
daljne vožnje ali je bil c. in kr. pomorski častnik
in en plovec daljne vožnje ali velike obrežne vožnje;

b) za preskušnjo, navedeno v §. 17 pod b):

1. en uradnik dotičnega c. kr. pristanskega in
pomorskega zdravstvenega kapitanata, ki je plovec
daljne vožnje ali je bil c. in kr. pomorski častnik;

2. en odposlanec dotične trgovinske in obrtne
zbornice, ki mora biti plovec daljne vožnje;

3. en plovec daljne vožnje ali velike obrežne
vožnje, ki je moral voditi parnike;

4. vsakikratni izpraševalec za dotični predmet;

c) za preskušnje, navedene v §. 17 pod c):

1. en c. in kr. poročnik linijske ladje;

2. en uradnik c. kr. pomorskega oblastva ali
dotičnega c. kr. pristanskega in pomorskega zdrav-
stvenega kapitanata, eventualno kak strokovnjak, ki
ga določi pomorsko oblastvo;

3. en odposlanec dotične trgovinske in obrtne
zbornice, ki mora biti plovec daljne vožnje;

4. en plovec daljne vožnje, ki je moral voditi
parnike;

5. vsakikratni izpraševalec za dotični predmet;
kakor izpraševalci naj poslujejo strokovni učitelji
c. kr. mornarskih šol.

Preskuševalnim komisijam se pridoda uradnik
za zapisnikarja.

Razen predsednika morata pri ustnih pre-
skušnjah navzoča biti vsaj dva uda komisije.

Ravnatelj c. kr. mornarskih šol v Trstu in
v Dubrovniku smejo kakor poslušalci prihajati na
ustne preskušnje za krmarja ali plovca daljne vožnje.

§. 19.

Pripustitev k preskušnjam.

Pripustitev k preskušnji lahko kandidat zahteva
najdalje do 1. dne vsakega meseca preskušnje, polo-
živši hkratu preskusno takso in kolek za izpričevalo,
ustno ali pismeno na c. kr. pristanskem in pomor-

skem zdravstvenem kapitanatu preskusnega kraja.
Kandidat mora pri tem dokazati, da ustreza v I. od-
delku tega ukaza predpisanim pogojem, in prinesiti
izpričevalo o svojem neomadeževanem življenju.

Dotični c. kr. pristanski in pomorski zdrav-
stveni kapitanat preskusi dokaze, obvesti kandidata
o pripustitvi in pošlje do najdalje 8. dne vsakega
preskusnega meseca izkaz o pripuščenih kandidatih
predsedniku preskuševalne komisije. Partikularne
dnevnike krmarjev je najdalje do 8. dne vsakega
preskusnega meseca poslati tistemu udu komisije,
kateremu je izročeno pregledati jih.

Odločitev o pripustitvi kandidatov, ki nimajo
predpisanih potrebščin v polni meri, gre pomor-
skemu oblastvu.

§. 20.

Ravnanje, ko se vršé preskušnje.

I. Splošna določila.

Predsednik preskuševalne komisije določi po-
samezne dneve preskušnje in skliče komisijo.

O izidu pregleda partikularnih dnevnikov mora
dotični ud komisije predsedniku pismeno poročati
najdalje dva dneva pred začetkom preskušnje.

Pred začetkom preskušnje je vse kandidate
v navzočnosti predsednika in zapisnikarja zdravniško
preiskati gledé vida in sposobnosti razločevati barve.

Sposobnost razločevati barve se preiskuje po
Holmgrenovi metodi. Kandidat mora iz predloženih
volnenih uzorcev po vrsti sestaviti vse zelene, rdeče,
rožnate štrene v vseh različnih stopnjah, posamez-
nih barv pa mu ni treba imenovati. Ako kandidat
ne prebije te preskušnje, se preskusi zmožnost raz-
ločevati barve v zatemnjeni sobi z zato določenim
svetiljkinim modelom ali s predpisu primernimi
stranskimi lučimi.

Ako kandidat ne zna razločevati rdeče barve
od zelene, se ne pripusti k preskušnji in se zadevna
opomnja zapiše v pomorsko službeno knjigo; o tem
je obvestiti pristojni pristanski urad.

Izid se zaznamuje z besedami „dobro“ ali
„nezadostno“ v preskusnem zapisniku (priloga 3).

Ako se najde, da je kandidat tako kratkoviden,
da ima samo polovico normalne zmožnosti vida, se
ta okolnost zaznamuje v zapisniku. Taki kandidati
smejo pač delati preskušnjo, dekret o sposobnosti pa
se jim ne prizna.

Za obseg nalog in vprašanj so merodajni dotični preskusni programi. (Priloge 4 do 8.)

Preskusni programi se lahko izpremené v vzajemnem porazumu pomorskih oblastev v Trstu in na Reki.

II. Ravnanje pri pisemenih preskušnjah.

Pismene preskušnje naj se vršé vedno pred ustnimi. Naloge za pismene preskušnje sestavi za vsak preskusni rok na novo dotični izpraševalec in jih izroči predsedniku v odprtih, s tekočimi številkami opremljenih zavitkih, za vsakega kandidata enega. Predsednik mora zavitke zapečatiti, ko je odobril naloge. V preskusni dvorani se naloge izžrebajo. Vsi kandidati izdelujejo naloge pismeno hkratu pod nadzorom enega uda komisije in zapisnikarja. Kandidati ne smejo prinesiti nikakih pripomočkov seboj v preskusno dvorano, na razpolaganje jim jih dá predsednik. Navzoči ud komisije nadzoruje, da izdelujejo kandidati svoje naloge sami in z uradnimi pripomočki.

Ako bi se kak kandidat posluževal nedovoljenih pripomočkov ali uporabljal tujo pomoč, mu je vzeti naloge in napisati nanje zadevno opomnjo. Tak kandidat mora nato zapustiti preskusno dvorano in se ne pripusti nadaljevati preskušnje za ta rok.

Za račune je dati kandidatom štiri ure časa, za spise dve uri; po njih preteku je izdelke, opremljene na vsaki poli s kandidatovim podpisom, oddati tudi tedaj, kadar bi ne bili dokončani. Navzoči ud komisije zapiše na koncu vsake naloge čas, v katerem jo je prevzel, in potrdi to s svojim podpisom; na to se izročé dotičnim izpraševalcem v presojo. Najdene napake je oznameniti z rdečo tinto in na njih podstavi predlagati red. Pri računskih nalogah je vrhu tega napake opremiti s tekočimi številkami in navesti njih vrsto.

III. Ravnanje pri ustni preskušnji.

Ustne preskušnje se vršé pred zbrano komisijo. Kandidate je klicati posamez v preskusno dvorano. Vprašanja stavlja kandidatom izpraševalec dotičnega predmeta. Razen izpraševalca sme samo predsednik kandidatu stavljeti nadaljnja vprašanja ali zahtevati natančnejše pojasnilo o vprašanjih, na katera mu je odgovarjati. Pri tem se lahko jemljejo v pretresovanje tudi pismeni izdelki. Partikularne dnevnik in pismene izdelke je predložiti komisiji na vpogled.

Ko je preskušnja enega kandidata iz enega predmeta končana, naj komisija v odsotnosti kan-

didata glasuje o klasifikaciji, ki jo predlaga izpraševalec, in se pri tem poslužuje redov: izvrstno, dobro, zadostno in nezadostno. Pri dotičnih predmetih je glasovati tudi o vspehu pismene preskušnje. Kadar je enako število glasov, odloča predsednik.

IV. Sodba o splošnem vspehu.

Iz izidov ustne in pismene preskušnje se določi splošni vspeh, ki ga je dosegel vsak kandidat, in se vpiše v preskusni zapisnik.

Splošni vspeh je:

izvrsten, kadar se je kandidat klasifikoval k večjemu iz enega predmeta „dobro“, iz ostalih „izvrstno“;

dober, kadar se je kandidat klasifikoval k večjemu iz enega predmeta „zadostno“, iz ostalih „dobro“;

zadosten, ako je kandidat zadostil;

nezadosten, ako kandidat ni zadostil tudi le iz enega predmeta.

Ako je vspeh nezadosten, je določiti rok, pred katerim kandidat ne sme ponoviti preskušnje.

Ako se je preskušnja prekinila, odloči komisija z ozirom na obstoječe okolnosti, ali naj se preskušnja šteje za ne začeto ali za deloma opravljeno.

O izidu preskušnje je izdati kandidatu izpričevalo (priloga 9). O tej priliki je vrniti krmarjem partikularne dnevnik.

Priloga
9.

V. Predložba preskusnih zapisnikov.

Po končanih preskušnjah je zapisnike, ki sta jih podpisala predsednik in zapisnikar, s pismenimi izdelki vred predložiti pomorskemu oblastvu.

§. 21.

Izdaja dekretov o sposobnosti.

Dekrete o sposobnosti (priloga 10) izdaja pomorsko oblastvo in izročé se imenovancem, ko so položili stroške za kolek in pergamente, po kakem mornarskem uradu. Novoiimenovane plovce naj ta mornarski urad vzame v prisego. Na ozadnji strani dekreta o sposobnosti je potrditi prisego.

Priloga
10.

Dosego vsake lastnosti je zaznamovati v knjigi o pomorski službi in o imenovanju in zaznambi je

obvestiti tisti mornarski urad, ki je izdal dotično knjigo o pomorski službi.

Izid vseh preskušenj je sporočiti kralj. ogrs. pomorskemu oblastvu. Imena tistih kandidatov, ki pri kaki preskušnji niso zadostili, je naznaniti drugim dotičnim preskuševalnim komisijam z napovedjo okolnosti, nanašajočih se na ponovitev preskušnje.

§. 22.

Ponovitev preskušenj.

Kandidati, ki niso prebili preskušnje, se lahko iz dotičnih predmetov oglasijo k preskušnji ob roku, ki ga je ustanovila komisija. Ako preskušnje tudi drugokrat ne prebijejo, se smejo k tretji preskušnji pripustiti samo tedaj, ako samo iz enega predmeta niso zadostili.

§. 23.

Preskusne takse.

Taksa znaša za preskušnjo za plovca male obrežne vožnje	10 K
plovca velike obrežne vožnje	20 „
krmarja (lajtnanta)	30 „
plovca daljne vožnje (kapitana)	40 „
čolnarja	10 „

Za ponovitev preskušnje je plačati poldrugokratni znesek zgoraj ustanovljenih taks.

Udje preskuševalne komisije dobé za vsak preskusni dan, katerega so navzoči, 10 K takse, predsednik 20 K in zapisnikar 2 K.

Za pregledovanje partikularnega dnevnika. oziroma pismenih izdelkov vsakega kandidata dobi ud komisije, kateremu je to izročeno, po 2 K takse.

Pristojbine preskuševalne komisije izplačuje pomorsko oblastvo.

Tisti kandidati, ki ob preiskavi o zmožnosti za razločevanje barv ali o zmožnosti vida niso zadostili in dotične sposobnostne preskušnje torej ne opravijo, in pa tisti, katerih preskušnja se šteje za nezačeto, dobé takso vrnjeno. Kandidatom, ki nadaljujejo poprej prekinjeno preskušnjo, ni treba položiti nove takse.

§. 24.

Končna določila.

Ta ukaz stopi v moč šest mesecev po dnevu razglasitve.

Z dnem veljavnosti tega ukaza se razveljavljajo vsi doslej o tem predmetu obstoječi ukazi in drugi predpisi.

Pomorsko oblastvo ima v dobi dveh let od dneva razglasitve tega ukaza oblast, v ozira vrednih primerih dovoliti, da se v dosego lastnosti plovca velike obrežne vožnje (§. 4), krmarja (§. 5), in plovca daljne vožnje (§. 6) lahko opusté določila I. oddelka tega ukaza, pridržujé doslej veljajoča določila.

Call s. r.

Navodilo

za

vodstvo partikularnega dnevnika krmarja (lajtnanta).

1. Partikularni dnevnik mora pisati vsaj dvanajst mesecev skupaj, odkar se je dotičnik vkrcal kakor krmar, slično kakor ladijski dnevnik po priloženem obrazcu, ki je v zalogi v mornarskih uradih.
2. Prvi štirje listi dnevnika obsegajo to navodilo in izkaz o pomorskih in pristanskih dneh tistega razdobja, v katerem se je pisal. Naslednji trije listi obsegajo deviacijske tabele in napovedi kronometra posameznih ladij, na katerih se prebije čas vkrcanja. Naslednji dve strani sta določeni za „pojasnila plovcev“. Na to sledi izkaz tistih plovstvenih računov, ki se zahtevajo. Nadaljnji listi služijo za vpise in račune.
3. Za redne vpise je na morju porabiti za vsak astronomski dan dve nasproti ležeči strani. O bivanju v pristanih ni treba pisati vsakdanjih zaznamkov, vendar naj se zaznamujejo omene vrednejši dogodki, in opazovanja gledé pristanskih naprav, prometnih sredstev, trgovskega delovanja, deželnih pridelkov, prebivalstva i. e. v. naj bodo predmet strokovnih premišljevanj.
4. Dnevnik je plovcu predložiti enkrat v mesecu, da pristavi svoj podpis, in enkrat četrletno naj ga kak mornarski urad primerja z ladijskim dnevnikom in vpiše vanj opomnjo gledé njega pisanja.
5. V izkazu o predpisanih plovstvenih računih je povedati število v istini izvršenih računov.

Obrazci partikularnega dnevnika.**Stran 1.****Navodilo.**

1. Partikularni dnevnik mora pisati vsaj dvanajst mesecev skupaj, odkar se je dotičnik vkrcal kakor krmar, slično kakor ladijski dnevnik po priloženem obrazcu, ki je v zalogi v mornarskih uradih.

2. Prvi štirje listi dnevnika obsegajo to navodilo in izkaz o pomorskih in pristanskih dneh tistega razdobja, v katerem se je pisal. Naslednji trije listi obsegajo deviacijske tabele in napovedi kronometra posameznih ladij, na katerih se prebije čas vkrcanja. Naslednji dve strani sta določeni za „pojasnila plovcev“.

Na to sledi izkaz tistih plovstvenih računov, ki se zahtevajo. Nadaljnji listi služijo za vpise in račune.

3. Za redne vpise je na morju porabiti za vsak astronomski dan dve nasproti ležeči strani. O bivanju v pristanih ni treba vpisati vsakdanjih zaznamkov, vendar naj se zaznamujejo omene vrednejši dogodki, in opazovanja gledé pristanskih naprav, prometnih sredstev, trgovinskega delovanja, deželnih pridelkov, prebivalstva i. e. v. naj bodo predmet strokovnih premišljevanj.

4. Dnevnik je plovcu predložiti enkrat v mesecu, da pristavi svoj podpis, in enkrat četrletno naj ga kak mornarski urad primerja z ladijskim dnevnikom in vpiše vanj opomnjo gledé njega pisanja.

5. V izkazu o predpisanih plovstvenih računih je povedati število v istini izvršenih računov.

Strani II—VII.

I z k a z

o dneh na morju in v pristanih.

Vrsta, ime in zastava ladje, ime plovca	Pristan odhoda in prihoda	Bivanje v pristanu		Vožnja po morju		Stran od . . . do . . .
		dnevi	ure	dnevi	uri	
Parnik daljne vožnje „Habsburg“, avstrijsko- ogrsko zastave Franc Nikolich	Trst	3	5	4	8	1
	Port Said	1	6			8
	Bombay	7	5			5
	Vsota .	11	16	12	13	6—10 10
Barka „Trinité“, francoske zastave Jožef Rouge						

Strani VIII—XIII.

Uravnalni kompas sestav: *Thomson*.

Izdelovalec: H. in J. Müller, Trst.

Kraj, na katerem je postavljen: spodnji
poveljništveni most.

Ladja: „Habsburg“.

Kompenzovan v: Trstu.

Kompenzovan: 1. dne januarja 1901. l.

Določitev deviacije v: Trstu

dne: 1. januarja 1901. l.

Deviacijska tabela,

urejena po kompasovih in magnetovih kurzijah.

Kompasovi kurzi		Deviacija	Magnetovi kurzi		Magnetovi kurzi		Deviacija	Kompasovi kurzi	
v			v		v			v	
črtah	stopnjah		črtah	stopnjah	črtah	stopnjah		črtah	stopnjah
N.									
N z E.									
NNE.									
32 razpredelkov									
Kompenzacijski sestav: Število in vstava magnetov: Koeficienti:									

Strani XIV in XV.

Izdelovalec št.

Kronometrov dnevnik

(pisati ga je nepretrgoma 60 dni).

Datum	Stanje ob 0 ^h 0 ^m kr. č.	Vsakdanji tek	Opomnje

Strani XVI in XVII.

Pojasnila plovcev (kapitanov):

Stran XVIII.

I z k a z

o predpisanih plovstvenih računih.

Oznamenilo računov	Število predpisanih računov	Število izvršenih računov	S t r a n
Kurzne zveze in rešitve problemov lokso-dromskega plovstva [(to deloma s srednjimi širinami, deloma s povečano širino)	20	22	1, 5, 7, 11, 12 i. t. d.
Določitve deviacije za posamezne kurze, od teh po pet z merjenjem (Peilung), z azimutom in z amplitudo	15		
Preračuni o koeficijentih približnje jednačbe deviacije, kota krmilnega krova in nagnilnih pogreškov	5		
Kronometrovo stanje in določitve teka s časovnimi znamenji	5		
Določitve kronometrovega stanja s posameznimi višinami	5		
Določitve širin z meridijanskimi višinami . .	20		
Določitve širin s circummeridijanskimi višinami	5		
Določitve širin s severno zvezdo	5		
Dvevišinski problemi po dolžinski, širinski in višinski metodi (po šest po treh različnih metodah)	18		
Določitve dolžin s circummeridijanskimi višinami	3		
Določitve dolžin z daljavami lune	2		
Določitve širin po Bordi	3		
Preračuni plime	10		

Astronomski dan od

Število dni	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
Širina																									
Dolžina																									
Višina																									
Čas																									
Opazovanja																									
Opomba																									

- NB. 1. Računi k metodam za določitev kraja naj se z eno tretjino izvrše na podstavi opazovanj višin zvezd in lune.
2. Od določitev širin s circummeridijanskimi višinami je dve preračuniti hkratu tudi domnevaje, da je kronometrovo stanje neznano, oziroma da je domnevana dolžina čezmerno napačna.

Stran 1—100.

Astronomski dan od

Ura	Toplomer	Barometer	Oblacje	Stanje morja	Vetra		Kompasov kurz	odmik	napačno kazalo	Deviacija	Resnični kurz	Milje	Opomnje (ali kurzna zveza)
					smer	moč							
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
Podatki navtiških računov, merjenj, itd.:													
Tok:													

Potovanje v

Bivanje v

do

O p o m n j e

Dohodna	{	dolžina =
		širina =

Priloga 2.

Zaznamek za vožnjo po morju

(ime in priimek), (lastnost).

Vrsta, ime in zastava ladje	Pristan odhoda in prihoda	Dan		Doba službe na pomorski vožnji	Podpis plovca	Potrdilo mornar- skega urada
		izklarovanja	pripustive v svobodni promet			
Parnik „Austria“, avstrijsko-ogrske zastave	Trst	1. I. 1901		14 dni		
	Mesina	—	4. I. 1901			
	„	5. I. 1901				
	Gibraltar	—	9. I. 1901			
	„	9. I. 1901				
Bordeaux	—	14. I. 1901				
Barka „Trinité“, francoske zastave	Bordeaux	2. II. 1901		37 dni		
	Bahia	—	10. III. 1901			
			Vsota	1 mesec, 21 dni		

Zaznamnik za vožnjo po inčrtju

(ime in priimek) (lastnost)

Področje vožnje	Področje plovne	Področje na pomorski vožnji	Področje v svobodni vožnji	Področje vožnje	Področje vožnje	Vrsta vožnje in lasti
		14 dni	1. I. 1901 4. I. 1901 6. I. 1901 9. I. 1901 11. I. 1901	Tal Muzina Gorizan Borbeno		Paroli, Avstrijsko- kraljevske vožnje
		27 dni	10. III. 1901	Borbeno italia		Barka, Trinito- kraljevske vožnje
		1 mesec 31 dni	Vožnja			

Priloga 2
1901-1902

Kot vti se izrazijo ministarstva in 1. marca 1901

Zapisnik o preskušnji.

Zapisnik o preskušnji je napraviti ločeno za vsako vrsto preskušenj. Prvi del obsega klasifikacijske spiske, drugi del liste za vpise komisijskih sklepov, predsednikovih opomb in zaukazov, ki jih izda pomorsko oblastvo gledé preskušenj.

Obrazci zapisnika o preskušnji:

Naslov:

Zapisnik za preskušnjo

za

(Stran 1. klasifikacijskega spiska.)

Klasifikacijski spisek

za preskusni rok

od dne

Komisija:

Predsednik:

Udje:

.

.

.

.

Izpraševalci za:

.

.

.

.

.

Stran 2.

<p>Ime in priimek kandidata z natančnejšimi podatki gledé istosti in ali dela kandidat preskušnjo prvokrat ali jo ponavlja</p>	<p>Zmožnost razločevati barve in vid</p>	<p>P r e d-</p>
<p>Datum</p>		<p>Podpis: zapisnikarja:</p>

m e t i	Splošni vspeh	Sklep gledé ponovitve	Opomnja
<p>predsednika :</p>			

Program

za

preskušnjo za čolnarja.

Preskušnja je pismena in ustna: Namen pismene preskušnje je se prepričati, ali zna kandidat pisati v enem v deželi navadnih jezikov. Naloga, ki jo je dati, naj se torej omejuje na pisanje navadnega pisma.

Ustna preskušnja sestoji iz sumarnega odgovarjanja na vprašanja in to:

- o dolžnostih čolnarja,
- „ praktičnem manevru in naložitvi naklada,
- „ vrvjezanstvu in napornih delih,
- „ manevrih s sidrom in privezovalnih delih,
- „ znanju mednarodnih predpisov v obrambo, da ladje ne trčijo na morju druga ob drugo.

Ako se kandidat preskuša samo za lastnost čolnarja parnikov, je stavljeni vprašanja samo z ozirom na to vrsto ladij.

Komisija ima oblast kandidata tudi praktično preskusiti.

Program

za

preskušnjo za plovca male obrežne vožnje.

Preskušnja je pismena in ustna. Namen pismene preskušnje je se prepričati, ali zna kandidat pisati v enem v deželi navadnih jezikov. Naloga, ki jo je dati, naj se torej omejuje na pisanje navadnega pisma.

Ustna preskušnja sestoji iz sumarnega odgovarjanja na vprašanja, ki zadevajo naslednje predmete:

- a) Praktično uporabljanje kompasa in logga;
- b) opremo in manever jadrenic male obrežne vožnje, pravila o naložitvi naklada;
- c) znanje mednarodnih predpisov v obrano, da ne trčijo na morju ladje drugo ob drugo;
- d) splošno poznavanje obrežij in pristanov, najvažnejših svetilnih ognjev in pretežnih vetrov v vodovju znotraj mej male obrežne vožnje s pomočjo morske mape;
- e) znanje določil plovstvenih zakonov in ukazov, ki se nanašajo na malo obrežno vožnjo;
- f) znanje uporabljanja torbe ali omare z zdravili, predpisane za ladje male obrežne vožnje, in prve pomoči v nezgodah.

Komisija ima pravico kandidata tudi praktično preskusiti.

Program

za

preskušnjo za plovca velike obrežne vožnje.

Preskušnja je pismena in ustna.

1. Pismena preskušnja.

Pismena preskušnja je v rešitvi dveh plovstvenih problemov in v izdelavi spisá o pomorskih ali trgovinskih stvareh, oziraje se na vprašanja o pomorskem pravu, ki se tičejo ladje.

Za rešitev se lahko dadó naslednji problemi, in to iz vsake skupine eden.

Skupina I.

1. Določitev dohodišča, ako so dani odhodišče in prevožena pot po kurzu in daljavi in eventualen tok. (Dani kurz je kompasov kurz.) Loggovo steklo je kazalo . . . sekund.

2. Kurzna spona.

3. Določitev časa velike vode.

4. Določitev kompasove diviacije:

a) iz azimutovih in višinskih opazovanj solncea;

b) iz amplitudnih opazovanj;

c) z azimutalnimi tabelami.

Skupina II.

1. Določitev južišča iz višine solncea, opazovane dopoldne, in iz njegove meridijanske višine.

2. Določitev kraja ladje iz višine solncea, pripravne za dolžinski račun in iz višine severne zvezde.

3. Določitev kraja ladje iz dveh v poljubnih časih opazovanih višin solncea izven meridijana.

NB. Reševaje vsako teh nalog mora kandidat z ročnim črtežem razložiti njih grafično sestavo.

2. Ustna preskušnja.

Ustna preskušnja obsega naslednje predmete:

A. Navtiko, teoretski del.

B. Navtiko, praktični del.

C. Ladjeznanstvo in manever.

D. Predpise v obrano, da ne trčijo ladje na morju skupaj, in poznavanje mednarodnega znamenilstva.

E. Pomorsko pravo.

F. Pomorsko meteorologijo in oceanografijo.

G. Trgovinsko geografijo.

H. Ladijsko higijeno.

I. Znanstvo o ladijskih parnih strojih (fakultativna preskušnja).

Komisija ima pravico, kandidata ludi praktično preskusiti.

Pri kandidatih, ki delajo preskušnjo usposobljenosti samo za jadrenice, je stavljeni samo vprašanja, nanašajoča se na to vrsto ladij.

Pri ustni preskušnji se lahko stavlajo naslednja vprašanja:

A. Navtika. Teoretski del.

(Troje prašanj, in to iz vsake skupine eno.)

Skupina I.

1. Konstrukcija merkatorskih kart. — Generalne kurzne in specialne karte. — Dogovorna znamenja in okrajšave v pomorskih mapah. — Navtiške pomožne knjige.
2. Izpremembe resničnih, magnetskih in kompasovih kurzov in merjenje morskih globin. — Razlaga kurznih popravkov, njih merjenje in vštetje v kurz.
3. Log. — Način rabe navadnega, patentnega in Relingovega loga. — Dolžina vozlov in nje preskušnja. — Preračun pravilne vožnje ob napakah stekla. — Popravni koeficijent patentnega loga.
4. Pojem loksodromskega plovstva. — Trije navtiški trikotji in iz njih izhajajoče rabne formule. — Tabele za kopljanje. — Zveza navtiških trikotov s temi tabelami.
5. Preračun dohodišča, ako so dani: odhodišče, kurz in oddaljenost.
6. Kurzna spona. — Oziranje na toke, rešujé navadne loksodromske probleme in ob kurzni sponi.
7. Rektascenzija, urni kot in zvezdni čas; pravi čas; srednji čas in enakočasje. — Prikaz zveze ustrežajočih kotnih veličin. Preračun prej imenovanih časov, in pa meščanskega in astronomskega časa. — Meridijanski čas in pasni čas.
8. Razlaga dnevnih in nočnih lokov, amplituda, kulminacijski vzhodni in zahodni čas solca in lune. — Preračun z uporabo dotičnih tabel.
9. Sferičen pozicijski trikot. — Nanj se nanašajoče navtično važne temeljne formule, dedukcija najugodnejšega opazovalnega časa za določitev dolžine in širine. — Raba dotičnih tabel.
10. Urni kot in azimut. Njih preračun. — Uporaba rabne azimutske tabele. — Pomen paralaktiškega kota.
11. Razlaga posameznih višinskih popravkov. — Ustanovitev resničnih in navideznihi višin iz opazovanih (sekstantovih) višin.
12. Preračun, kdaj nastopi vélika in mala voda. — Uredba in raba tabel morskih dob. — Koledar o plimi.

Skupina II.

1. Sekstant, njega sestava, preskušnja in popravek pogrškov.
2. Kronometer. Sestava njegovih najbistvenejših sestavin. Hranitev in ravnanje na krovu. Opazovalne ure (pointerji). Urni primeri. — Določitev stanja in teka s časovnimi znamenji.
3. Vpliv temperature na tek kronometra. — Kronometrov dnevnik.
4. Določitev širin iz meridijanskih višin solca.
5. Določitev širin z višino severne zvezde.
6. Določitev dolžin iz posameznih višin.

7. Bistvo in uporaba Sumnerjeve pozicijske črte. — Določitev pozicijske črte iz opazovanja v bližini prvega vertikalnega in iz opazovanj v bližini meridijana. — Raba dotičnih pomožnih tabel.

8. Pozicijska črta po Marcq. St. Hilaireju.

9. Določitev kraja ladje iz dveh višin, opazovanih v različnih časih, uporablja pozicijske črte. Grafična rešitev.

Skupina III.

1. Krmilni in uravnalni kompas. — Natančen popis vseh delov sestava uravnalnega kompasa, ki se največ rabi v avstrijskem pomorstvu (izvemši popis rože). — Postavitev in ravnanje ob rabi.

Sestavni princip Fluidnega in Thomsonovega kompasa. — Splošni popis Thomsonovega kompasa.

2. Magnetna igla rože. — Pola, nasledujoče točke, os in magnetni moment igle. Določitev smerne sile. — Zemeljska indukcija in iglina indukcija. — Sestavni pogoji rože.

3. Ladijski magnetizem. — Trdo, mehko, vodoravno, navpično železo na ladji. — Trajen, nestanovit in polnestanoviten magnetizem. — Magnetna ladijska os. — Kot krmilnega krova.

4. Vpliv skladne smeri na magnetni značaj ladje. — Izprememba ladijskega magnetizma potem, ko se je ladja spustila v morje. — Naredbe za razpolarizovanje.

5. Določitev deviacije v pristanu.

6. Določitev deviacije na morju z azimutom ali amplitudo solnca in s severnico.

7. Določitev deviacije po metodi Szigyártó-Florijanovi s pomočjo kake zvezde ali kakega jako oddaljenega zemeljskega predmeta ali brez vsakega merilnega predmeta.

8. Deviacijska krivulja; nje sestava. — Deviacijska tabela. — Zescevičev dromoskop. Popis in raba goniometra.

9. Približna enačba deviacije. — Izpeljava in razgovor o njej.

10. Pomen koeficientov A , B , C , D , E . — Preračun petih koeficientov.

11. Deviacija pri nagnjeni ladji. — Nagnilni koeficient. — Razlaga tabel za ovedbo nagnilnega pogreška.

12. Princip kompenzacije. — Kompenzacija semicirkularne deviacije z enim ali z dvema magnetoma. — Kompenzacija kvadrantalne deviacije. Odprava stalnega dela deviacije. — Kompenzacija nagnilnega pogreška.

13. Natančna razložba celega dogodka, vseh naredb, računov in zaznamkov ob kompenzaciji novo postavljenih kompasov, na to sledeče določitev deviacije, naprava deviacijske tabele itd. od prvih pripravljanih delov posla dotlej, da se izročé dokončno kompenzovani kompasi in potrebni kompasovi pripomočki plovcu.

14. Vpliv razdelitve železa v bližini kakega kompasa na smerno silo igle.

15. Izprememba, kateri je podvržena deviacija kakega kompasa. — Dodatna kompenzacija majhnih deviacijskih izprememb.

B. Navtika. Praktični del.

(Troje vprašanj, in to iz vsake skupine eno.)

Skupina I.

Preskušnja sekstanta in poprava njegovih pogreškov. — Merjenje kotov. — Po možnosti izvršitev astronomskega opazovanja nad morskim horizontom, eventualno nad obrežnim robom (izvemši zvezdne višine).

Ravnanje s kronometrom. — Primerjanje ur med kronometrom in pointerjem ali med dvema kronometroma.

Skupina II.

Določitev točke iz kompasovih meril ali s prenosom kotnih mer.

Problemi loksodromskega plovstva. — Ozir na tok in brzino ladje. — Raba magnetske rože na morskih kartah za pravilno zaznamovanje pravih kurzov in merjenj.

Uporaba pozicijskih črt.

Skupina III.

Ravnanje s kompasom in njegovimi sestavinami. — Kompenzacijsko ravnanje. Merjenja morskih globin. — Dromoskop, goniometer, merilne plošče.

C. Ladjezanstvo in manevri.

(Štiri vprašanja, in to iz vsake skupine eno.)

Skupina I.

1. Splošni popis najčešćih tipov ladij in takelaže. — Splošno o materialu in sestavi važnejših delov gradnje ladij in njeni zvezi.

(Kilj in števen, španti, krovni trami, dolžinske in počezne zveze, krov, dvojna stena, zapaži, zunanja koža itd.)

2. Splošno o sestavi spodnjih jamborjev in težkega okroglega lesovja, navadnega krmila in krmila za ravnotežje.

3. Ohrana ladje. — Oprema in razprema.

4. Ravnanje, kadar se spušča ladja v morje, ko se ladja spravlja na suho in ko se spravlja v ladjenico. — Ravnanje, ko se ladja sklapa. — Kalfaterija (smolitev).

5. Deplacement, vpisana bečev, nosilnost ladje po težnih in prostorninskih bečvah v razmerju k vsebini vpisane bečve. Kosmata in čista vsebina bečev.

6. Splošno o izvršitvi zakonitega meroskusa.

7. Popis mačkov, ki se rabijo. — Razmerje mačkove teže k velikosti ladje. Pritrditev mačkov na krovu.

8. Mačkove verige, kavelj za vrvi in vrvi iz jeklene žice. Njihova trdnost in uporabnost. Ohrana materiala vrvi.

9. Popis vretena za dviganje mačka in vretena „Bratspille“, in pa drugih sredstev za navijanje verige. Betingi, štoperji in sliperji.

10. Načini vezi, njihove prednosti in kviri. Popust verig z ozirom na vremenske in krajevne razmere.

11. Popis sesalk za vodo na dnu. Njih ohranjanje. Popis rešilnih sredstev, ki jih mora imeti ladja na krovu.

12. Priprava (garniranje) ladje za vzprejem različnih nakladov kakor žita, moke, premoga, kamenja, tekočin v posodah, šin, lesa itd.

13. Razdelitev naklada z ozirom na stabilnost ladje. — Težina (balast). Njene vrste in zagraja.

14. Navedba različnih vrst naklada, katerih nevarnost gledé ognja ali samoužigalost je znana. — Naredbe zoper nevarnost ognja. — Popis sredstev, ki se rabijo na ladjah, da se ukroti požar.

15. Naredbe plovca pred odhodom. Ladjo pripraviti za plovanje.

Skupina II.

1. Ladijske vrvi. Njih izdelovanje, nosilnost in uporaba. Ohrana.

2. Škripci. Njihovo delovanje ob prenosu sile. Uporaba različnih vrst. Zavozlanje tekača.

3. Stalni ustroj jamborjev in nastavkov. Vrstitev, kadar se postavlja in krajša.

4. Stalni ustroj bugsprita in kliverjevega trama. Snemanje in nastavljanje vulinga.

5. Prosti ustroj drogrov in jader. Sestavine in pritrdilni načini jader.

6. Vstavljanje jamborjev. Dviganje težkih drogrov. Posekanje jamborjev.

7. Sestava jamborjev za silo in drogrov za silo. — Sestava plavov.

8. Vkladanje težkih tovorov. — Priprave, ki jih je pri tem ukreniti v takelaži. Naredbe opreznosti ob spravljanju in spuščanju čolnov, kadar je morje nemirno na vožnji.

9. Vstavljanje in dviganje krmila. Krmiljenje za silo.
10. Oprema sidrovih žerjavov. — Sprednje sidro se dvigne, potegne iz vode, priveže in pritrdi za vožnjo.
11. Spuščanje drugega in tretjega sidra. Priprava verig. Varel na verigi. Dviganje in privezovanje stranskega sidra.
12. Zakatovanje sidra. — Oddaljeno spuščanje sidra.
13. Privezovanje s sidrom in vezmi na suhem. — Opažba vezi.
14. Oddaljeno spuščanje in dviganje sidra s pomočjo čolnov. Ribarenje izgubljenih sider in verig.
15. Naredbe, ako razsaja vihar, ko je ladja zasidrana.

Skupina III.

1. Z jadri odpluti v odprtem brodišču ali z otežilnimi pogoji (ki jih je povedati), n. pr. v ozkem prostoru za manevre, kadar je veter stalen in močen, od legervalo itd.
2. Priprave za prihod v pristanišče in za privezovanje. — Merjenje globine. Ladjo privezati na bojo. — Sidrati z enim ali z dvema sidroma.
3. Obračati, kadar veje lahen veter in kadar je hudo vreme.
4. Nategniti jadra, kadar veter narašča ali pojema, kadar veter svojo smer izpremeni. Manever, če se „sova vjame“.
5. Priprave na ladji in takelaži, kadar se bliža vihar. Razpeti in nategniti jadra, skrajšati in spuščati jadra ob slabem vremenu.
6. Proti vetru obrniti, se vetru udati in ustaviti.
7. Naredbe, kadar se ladja čezmerno ziblje naprej ali po strani ali kadar ostane nagnjena na kako stran, ker se je prevalil naklad. — Odpomoči, če ladja slabo krmili.
8. Odpluti od legervalo. — Manever, kadar ladjo, ki plove z jadri, iznenadi nepričakovan vihar (Bö). — Naredbe, če se ladja v viharju prevrne.
9. Manever in pripomoč, kadar se zlomi ali izgubi bugsprit, posamezni drogi ali križi. Manever, kadar se zlomi kliverjev tram ali krmilna deska.
10. Manever, če se utrga vrv, ki napenja kliver, ali marsova vrv, ali vrv, ki drži bugsprit, ali krmilna vrv.
11. Manever, če je ladja zadela nepričakovano na dno. — Manever, če se hoče prostovoljno priti na plitvo. — Naredbe, da se reši moštvo in naklad.
12. Najti in odpraviti kako luknjo. Varnostne naredbe, ki se uporabljajo za to.
13. Vleči in se dati vleči.
14. Manever in drugačne naredbe ob klicu „Mož čez krov“.
15. Manever in drugačne naredbe, če nastane ogenj na ladji.

Skupina IV.

1. Parniki na vijake odplovejo od boje ali od sidra ob lepem in ob slabem vremenu.
2. Odpluti od nasipa ali brežinskega zida, oziraje se na smer vetra in morja.
3. Manever, da odplove parnik, če je malo prostora, da se obrne z vrvmi.
4. Ladjo privezati na bojo, zasidrati z enim ali z dvema sidroma, pristati k nasipu ali brežinskemu zidu.
5. Zasidrati ladjo in pristati v močnem toku.
6. Vožnja in manevri s parniki, če je morje jako nemirno.
7. Ustaviti parnik s strojem in jadrom.
8. Vleči ladjo. — Manevriranje, kadar se vleče ladja. — Manevri, ki so potrebni, kadar se pokvarijo stroji.
9. Oprostiti parnik, če je zadel na dno.
10. Ravnanje, če naj parnik pomaga ladji, ki je zadela na dno, in jo naj oprosti.
11. Odprava kake luknje na železnih parnikih. Splošno o sredstvih in ravnanju, da se dvignejo potopljene ladje.
12. Manevriranje s parniki na kolesa.
13. Manever in naredbe ob klicu „Mož čez krov“.
14. Manever in naredbe, če je ogenj na ladji.

D. Predpisi v zabrambo, da ne trči na morju ladja ob ladjo in znanje mednarodnega znamenilnega sestava.

(Več vprašenj iz vsake skupine po mnenju predsednika.)

Skupina I.

1. Predpisane luči za parnike. Njih namestitev, svetilna moč in svetilni kot. (Člen 2.) Predpisane luči za jadrenice. (Člen 5.) Določilo glede imetja stranskih luči, če se ne morejo izpostaviti zaradi slabega vremena. (Člen 6.)

2. Luči za parnik, ki vlačí. (Člen 3.) Luči in znamenila za ladje, ki so nekretné. (Člen 4.) Označilo plovil, ki niso dolžna imeti teh luči in znamenil. (Člen 7, zadnji odstavek.) Luči in znamenila za ladje, ki imajo opraviti s polaganjem ali vzdiganjem kablja. (Člen 4.)

3. Luči za manjše ladje in plovila. (Člen 7.)

4. Luči za lavdska in ribiška plovila. (Člen 8 in 9, in pa dodatek.)

5. Luči za ladje, ki jih prehitijo druge ladje. (Člen 10.) Luči za ladje, ki so zasidrane. (Člen 11.) Luči za ladje, ki so blizu plovne vode začele na dno. (Člen 11), in plovila, ki v takem primeru niso dolžna imeti teh luči. (Člen 7, zadnji odstavek.)

6. Znamenja, ki jih sme dajati ladja po noči, da obrne pozornost nase. (Člen 12.) Luči in znamenila za parnik, ki plovi z jadrí. (Člen 14.)

7. Zvočna znamenja, ki jih morajo imeti ladje za dajanje znamenj ob temotnem vremenu, (Člen 15.) Predpisana zvočna znamenja za parnike in za jadrenice na vožnji, nadalje za ladje, ki so zasidrane. (Člen 15.)

8. Zvočna znamenja za nekretné ladje. Primeri, v katerih morajo ladje dajati to znamenje. — Določilo glede zvočnih znamenj manjših plovil. (Člen 15.) Določilo glede vožnje v temotnem vremenu. — Vedenje parnika, če se na njem čuje znamenje za meglo kake ladje. (Člen 16.)

9. Naredba za ustanovitev, ali je nevarnost, da trči ladja ob ladjo ali ne. — Pravila za izogibanje za dve jadrenici. (Člen 17.)

10. Pravila za izogibanje za dva parnika. (Člen 18 in 19.) Pravila za izogibanje, če se sreča parnik z jadrenico. (Člen 20.) Zvočna znamenja parnikov, kadar menjajo tek. (Člen 28.)

11. Določilo, če bi se bili dve ladji tako zelo približali druga drugi, da bi samo manever tiste ladje, ki je dolžna se izogniti, ne zadoščal več, da se zabrani, da ne trčita. (Člen 21.)

Določilo za ladjo, ki je dolžna iti drugi s poti, glede pasiranja pred plečetom druge ladje in glede zmanjšanja vozne brzine. (Člen 22 in 23.)

12. Pravilo za izogibanje za ladje, ki prehitijo druge. — Primeri, v katerih je smatrati ladjo za prehitivojočo. (Člen 24.)

Pravila za vedenje za vožnjo v ozki plovni vodi. (Člen 25.)

13. Določilo za vedenje jadrenic proti plovilom, ki ribarijo z mrežami ali vrvmi. Uporaba tega določila na vedenje imenovanih plovil. (Člen 26.)

Določilo za razlaganje in pažnjo na vsa pravila za izogibanje z ozirom na nevarnosti plovstva in na druge ovirajoče okolnosti. (Člen 27.)

14. Znamenja sile. (Člen 31.)

15. Dolžnost za ladje, da imajo na krovu „predpise v obrambo, da ne trči na morju ladja ob ladjo.“ — Kazenski postavek za prestopke predpisov. — Stopnje za prizive. (Člen 32, 33, 34.)

NB. Vrhu tega naj izpraševalec s pripomočjo majhnih ladijskih modelov stavi praktična vprašanja, ki se nanašajo na sklepanje možnega plovnega korza iz lege presojenih luči in na izogibalno kretanje.

Skupina II.

1. Namen in raba mednarodne znamenilne knjige. Splošna vrstitev znamenil v njenih delih. Ladijski spiski. Znaki za razločevalna znamenja vojnih in trgovinskih ladij.

2. Pomen in raba praporja za razumevanje in odgovorjanje.

3. Začetek in ravnanje znamenilstva z ladjami in semarforskimi postajami. Ravnanje, ako prejemnik ne razume kakega znamenja.

4. Število in pomen enomestnih znamenj. Ročna znamenja.
 5. Znamenja za lavdska plovila v obče in pri posameznih narodih.
 6. Signalizovanje krajevnih imen.
 7. Znamenja in signalizovanje geografskih signalov.
 8. Znamenja in signalizovanje kompasovih signalov.
 9. Znamenja in signalizovanje nujnih signalov.
 10. Znamenja in signalizovanje signalov pozicije, časa, barometriškega in termometriškega stanja.
 11. Znamenja in signalizovanje različnih številčnih signalov, signalov, občnega slovarja.
 12. Število signalov, ki se lahko razpno hkratu v kaki signalski skupini.
 13. Znamenja in signalizovanje z abecednimi signali. Signalizovanje vrednostnih in stavkovih odmorov. Število signalov v signalski skupini pri abecednih signalih.
 14. Signali na daljavo, njih oblika, raba in karakteristika; razlaga posebnih signalov na daljavo, njih čitanje.
 15. Semaforški in signalski sestav. Razlaga in raba fakultativnih signalskih sestavov. Signalski sestav z lučnim bliskom in zvokom. Signali viharja v pristanih z meteorološkimi postajami.
- NB. Vrhu tega naj se izpraševalec, vzemši v pomoč modele signalov in risbe, prepriča, da pozna kandidat vse signalske črke signalskega sestava z zastavo, na daljavo in s semaforjem in pokaže ob uporabi praktičnih primerov primerno vajo za uporabljanje signalske knjige, kar se tiče iskanja prečitanih signalov in iskanja signalov, ki jih je oddati.

E. Pomorsko pravo.

(Četvero vprašanj in to iz vsake skupine eno.)

Skupina I.

1. Zahteve, da se doseže avstrijska narodnost kake ladje. O rabi narodne trgovinske zastave.
2. Plovstvene kategorije. Ladijski vpisnik trgovinskih ladij. Vpisnikovo pismo. Začasna prehodnica.
3. Pregledni spisek. Vpis v pregledni spisek in izbris iz njega.
4. Ladijski dnevnik. Mersko pismo. Porazdelitev v razrede veritasa. Nakladna razkaznica. Zdravstvena prehodnica.
5. Knjiga o pomorski službi. Zahtevani pogoji za mladoletne osebe. Izguba knjige o pomorski službi in izdaja nove.
6. Napoved pomorskih oblastev I., II. in III. stopnje.
7. Dolžnosti in vedenje plovca nasproti mornarskim uradom (pristanskim in pomorskim konzulskim uradom), ob prihodu in za čas bivanja v kakem pristanu.
8. Ravnanje ob nakazu in menjavi prostora za zasidranje in privezanje z vrvmi. O povračilu škode, ki ga je naredila ladja pristanskim napravam. Posebna dejanja s strani kake ladje, za katerih izvršitev je potrebno dovolilo pristanskega urada.
9. Razpolaganje s predmeti, najdenimi v morju. Razložek po tem, ali so se našli v teritorialnem vodovju, v domačih vodah ali na odprtem morju.
10. Dolžnosti in vedenje plovca ob prihodu, za časa bivanja in ob odhodu v kakem zunanjem pristanu nasproti krajevnim oblastvom.
11. Oblasti kaznovanja mornarskih uradov zoper plovca in moštvo ladje.
12. Pravno razmerje odprtega morja. Teritorialno vodovje; slobodno morje; zaprto morje. Blokada na morju. Eksteritorialne ladje.
13. Pravice in dolžnosti nepristranskih v časih vojske.
14. Vizitacija trgovinskih ladij. Trgovinske ladje, ki plovejo pod spremstvom vojnih ladij. Vojno zabranjeno blago.
15. O vedenju nasproti c. in kr. vojnim ladjam na odprtem morju in v pristanu.

Skupina II.

1. Pravila za vkrcavanje in izkrcavanje ladijskega moštva. Najemna pogodba in njene vrste. Ravnanje ob naboru in odpustu.

2. Dolžnosti najetnika na morju, v pristanu, ob nezgodah na morju in o priliki zasliševanja na morju.
3. Pravica do brezplačnega povratka domu. Pravica plovca gledé odpusta. Pravica najetnika zahtevati odpust. Vplivi izgube ladje na najemno pogodbo. Pravica plovca, ako se najetnik na ladji ne vede v zmislu najemne pogodbe. Nesposobnost za službo, za katero se je kdo najel.
4. O najetju. Njegov začetek. Izplačevanje najemnine in najemnih predplačil.
5. Obračunske in plačilne knjige. Zvišba najemnine zaradi podaljšanega potovanja ali zaradi znižbe števila najetnikov med potovanjem.
6. Ravnanje v primerih bolezni in na to sledeči nesposobnosti za službo. Ranitve in primeri smrti v ladijskem moštvu. Izplačilo najemnine takih ljudi in njihove pravice.
7. Prehranitev in stanovanje ladijskega moštva. Vsakdanja najmanjša odmera hrane. Zmanjšanje odmer.
8. Na ladji spisane oporoke. Razteg listine čez proglastitev za mrtvega. Smrt plovca. Pravila za primere poroda na pomorskih potovanjih.
9. Dolžnost vzeti seboj pomoči potrebne narodne mornarje. Pristojbine seboj vzete osebe. Kdaj se more vzprejem odreči.
10. Disciplinarno kazensko pravo plovca. Znaki disciplinarnih pregreškov ladijskega moštva. Kaznivost zanje. Trgovina za lastni račun najetnika. Nakladanje predmetov, ki izpostavljajo ladjo nevarnostim.
11. O ravnanju z ubeglimi mornarji. Pomorski reati (kazniva dejanja zoper pomorske predpise). Hudodelstva, pregreški in prestopki in njih kaznovanje. Zloraba disciplinarnega kazenskega prava.
12. Kazniva dejanja v zmislu kazenskega zakonika. Pregledovanje prtljage oseb, ki so sumne takih dejanj.
13. Spori med plovcem in ladijskim moštvom.
14. O rešitvah in pomaganju ob nezgodah na morju.
15. Plovec in ladijsko moštvo. Stopnje mornarjev, za katere se zahtevajo posebne usposobljenosti. Splošni pogoji za doseg posameznih stopenj.

Skupina III.

1. Razmerja med plovcem in lastniki ladje in pa med lastniki naklada.
2. O lastnikih ladje. Njihova odgovornost za pravice nasproti tretjim osebam, za denarne terjatve oseb ladijskega moštva na podstavi najetja.
3. Odgovornost plovca nasproti zastopniku kakega brodarkega društva.
4. Vedenje plovca nasproti lastniku ladje ob polaganju računov o upravi ladje.
5. O bodmerijski pogodbi. Kdaj in kako sme plovec vzprejeti denar za potrebščine plovstva.
6. Nakladna pogodba in njene različne vrste.
7. Voznina. Jamstvo naklada za voznino. Kake se dokaže voznina in kakšna je dolžnost plovca gledé napovedi nosilnosti ladje.
8. Kaj je konosement in njegove vrste.
9. Dolžnosti in previdnosti ob sprejemu in ob oddaji blaga. Ozir na mero in težo. Skrb za blago na potu.
10. Stroški odkladanja in razkladanja. Razkladni roki in njih podaljšave. Prekladba in naklad na krovu.
11. Prednost uživajoče terjatve ladje; predpisi o takih terjatvah.
12. Zastava, sekvester in prodaja ladje. Njih nasledki. Razdelitev terjatev po prednostni pravici dotičnikov.
13. Vedenje plovca ob nezgodah na morju v korist lastnika ladje in nakladnika.
14. Dolžnost plovca za ohrano dobljenega razreda veritasa, in nasledki, katerim se izpostavi v nasprotnem primeru.
15. Vedenje plovca ob nadzorovanju gradnje kake ladje, vedenje v primerih poprav in ob nakupu take ladje za račun brodarja.

Skupina IV.

1. O pričevanju na morju. Zglasitev in zapisovanje pričevanja na morju.
2. O pomorskem zavarovanju. Izjave, ki jih je podati, ko se sklene zavarovalna pogodba.
3. Predmeti, ki se morejo zavarovati, in predmeti, ki so izključeni od tega.
4. Prave in dolžnosti zavarovanca in zavarovalca. Zavarovalna listina (polica). Zavarovalna vrednost.
5. O nezgodah na morju, ki so vštete v zavarovanje ali so izključene.
6. O obsegu in plačilu škode. O razvezi zavarovalne pogodbe in o vračilu premije.
7. O pomorskih škodah, in kako se ločijo. Velika in navadna škoda.
8. Morski izmetek. Kdaj in kako se lahko zgodi.
9. O prispevku v pomorski škodi. O tožbi zaradi škode. O prijadranju (trčenju) in o odgovornosti, izvajani iz njega.
10. Vedenje plovca ob abandonu (zapustu) ladje na morju, skrbi, ki jih je imeti v prid lastniku ladje in lastniku naklada (nakladniku).
11. O menicah in njihovih posameznih vrstah. Njih bistvene potrebščine. Duplikati, kopije (prepisi). Krive in ponarejene menice.
12. Akcept, plačilo in žiro menic. Protest.
13. Posredovanje pri menicah. Menično poroštvo. Aval. Regresna pravica. Zastavna pravica in pravica retencije.
14. Konec meničnih zavéznosti in posebno o zastaranju in amortizaciji izgubljenih menic.
15. Dovoljeni rok, da se dokažejo različne tožbe, ki se morejo vložiti v dosego plačila ob bodmerijskih pogodbah, ob zavarovanju, voznini, najemnini in enakih.

F. Pomorska meteorologija in oceanografija.

(Dvoje vprašanj, in sicer iz vsake skupine eno.)

Skupina I.

1. Atmosfera, njena sestava in višina.
Glavni vir zračne in vodne toplote. Temperatura zraka po višini. Vpliv dvigajočih se in padajočih tokov. Žarjenje toplote zemlje.
2. Popis termometrov, različne termometrične lestvice, ki so v rabi na morju. Maksimum- in minimumtermometer.
Zemeljski toplotni pasovi (tropski, zmerna in arktična). Razločevanje različnih klimatov. Morski in zemeljski klima.
3. Hlapenje, absolutna in relativna zračna vlažnost. Hygrometer.
Nastajanje oblakov in megle. Porazdelitev različnih oblik oblakov in njih pomen. Atmosferske padavine v obliki rose, dežja, snega in toče. Dežjemernik.
4. Zračni tlak. Popis barometra z živim srebrom za ladijsko rabo in aneroida. Korekcije in redukcije barometričnih podatkov, da se morejo primerjati opazovanja. Izobarji.
5. Veter in njegovi vzroki. Določitev njegove smeri in moči. Lestvica vetrovih moči.
Razdelitev poglavitnih vetrov v okolišu velike obrežne vožnje v posameznih letnih časih. Vetri s suhega in z morja.
6. Vetrovi v barometričnem maksimu ali minimu. Vrtenje vetra, ko preide barometrični minimum po krajinah, v katerih se človek nahaja.
7. Poglavitni električni in optični pojavi atmosfere. Nevihte in vodene trobe.
Instrumenti in potrebščine, da se na krovu ladij uredé redna meteorološka opazovanja. Namestitev barometra, termometra, dežjemernika. Ure rednih opazovanj. Sinoptične krate.

Skupina II.

1. Razdelitev vodovja na zemlji. Razdelitev oceanov in morij. Podoba in kakovost morskega dna.
2. Globočina kotline sredozemskega morja, adrijanskega, črnega in rdečega morja. Nje merjenje.
3. Splošni pojmi o stopnji vsebine soli v kotlini sredozemskega morja, adrijanskega, črnega in rdečega morja. Optični pojavi morij (prozornost, barva in morska luč).
4. Morska temperatura in nje merjenje.
5. O valovih v obče in njihovih vzrokih. Plima in oseka.
6. Morski toki v kotlini sredozemskega morja, v adrijanskem, v črnem in v rdečem morju. Njih smer, vzroki, od katerih so odvisni.
7. Oceanografske karte. Navodila za jadra, manevri v barometriških minimih.

G. Trgovinska geografija.

(Dvoje vprašanj, in sicer iz vsake skupine eno.)

Skupina I.

1. Imena posameznih morskih delov, in pa otokov v okolišu velike obrežne voznje.
2. Evropska notranja in obkrajna morja. Morske ožine, kanali, otoki in najvažnejša predgorja (kapi) v Evropi.
3. Plovne evropske reke in najvažnejša trgovinska mesta ob njih. Evropski plovni kanali.
4. Evropske države. Njihova glavna mesta in njihova najznamenitejša pristanišča. Gostost prebivalstva evropskih držav.
5. Najvažnejši otoki in predgorja Zapadne Azije.
6. Najvažnejša produkcijska ozemlja Zapadne Azije.
7. Azijske države. Najvažnejša pristanišča Zapadne Azije.
8. Najvažnejši severnoafriški otoki in predgorja. Plovne reke severne Afrike in njih produkcijska ozemlja.
9. Afriške države. Najvažnejša pristanišča Severne Afrike.

Skupina II.

1. Izvoz Avstrije in Ogrskega in njegova izvirna ozemlja. Najvažnejše avstrijske in ogrske železnične proge.
2. Uvoz Avstrije in Ogrskega in njegov izvir. Naštevanje plovnih avstrijskih in ogrskih rek in kanalov.
3. Produkcija, izvoz in uvoz Perzije, Arabije in Severne Afrike. Sueški kanal in udeležba narodov ob prometu v njem.
4. Produkcija, izvoz in uvoz obrežnih dežel zapadnega sredozemskega morja. Ob tem udeleženi pristani.
5. Trgovina v obrežnih deželah vzhodnega sredozemskega morja in črnega morja. Produkcija, izvoz in uvoz. Važni pristani teh ozemelj.
6. Produkcija, izvoz in uvoz z Angleškega, atlanskega evropskega obrežja, držav severnega in vzhodnega morja. Udeleženi pristani.
7. Evropska industrijska središča. Za svetovni promet najvažnejše železnice tega kontinenta.
8. Najvažnejše plovstvene družbe v Evropi, njihove proge.
9. Donava kakor vodna pot, njeni pristani. Vrste blaga, ki se tukaj nakladajo.

H. Ladijska higijena.

(Dvoje vprašanj, in sicer iz vsake skupine eno.)

Skupina I.

1. Zdravstvena presodba ladje kakor stanovališča mornarjev. Prednosti in škode lesene in železne sestave, jadenic in parnikov. Zahteve za zdravo kakovost kake ladje gledé načina nje gradnje in gledé ureditve, ohrana te kakovosti. Škodljivosti z ozirom na ladijsko telo, na ladijska tla in notranja razdelitev z ozirom na zrak, luč in vodo. Skrb za čistost ladje, zlasti krova, prostora, stranišč in dna.

Oblačila mornarjev in strojnega osebja. Zdravstveni oziri gledé stanovalnih prostorov moštva in popotnikov. Predpisana prostorninska razmerja, postelje, omare za obleke, Kuhinje, kuhinjska posoda. Kraj za obešanje in sušenje premočenih oblek in čevljev.

2. Vpliv temperature in vlažnosti na ladjo in moštvo; tozadevne varnostne naredbe. Omenitev pomorij v ozehlju velike obrežne vožnje, najbolj znanih po njihovih nezdravih razmerah. Varnostne naredbe, kadar se pristane v takih krajih. Razmere, ki se pokažejo za najškodljivejše po pasovih, letnih časih, dnevnih urah in stanju atmosfere. Prednostne naredbe za ladijsko moštvo.

3. Napoved tistih nakladov, ki vplivajo že po svojem svojstvu neugodno na zdravstveno stanje ladijskega moštva; nadalje tistih nakladov, ki morejo vsled prigodkov med potom postati škodljivi; naredbe, ki jih je ukreniti v obeh primerih, eventualno že pred nakladom ali med nakladanjem. Samovžgalost naklada ali premogovih zalog.

4. Ladijski zrak in sredstva za njega izboljšanje. Zrak prostorov, v katerih se biva. Vzroki pokvarjenega zraka v njih. Menjava zraka. Potreben zračni prostor v stanovalnih prostorih. Vplivi talne vode, talnih plinov, naklada, živeža in premoga na ladijski zrak, vpliv stavbnega materijala in ladijskega tipa. Ventilacija po različnih načinih (naravna, umetna, jadra na veter, vetrniki, aspiratorji, propulzija, ventilatorji s krili in vijaki). Gnjliloba, nje stopnje in učini, razmere in sredstva, ki jo podpirajo, povspešujejo, zadržujejo in ovirajo, s posebno uporabo na živila.

5. Opreznosti ob dobavi pijač, pažnja na ponarejene reči in ob njih hranitvi v obče. Pítna voda. Nje precejanje in čiščenje; dobava vode, opreznosti pri tem. Kako se spozna čistost vode. Hranitev vode. Destilacija morske vode.

6. Animalska živila. Znamenja zdravja za zakol določenih živali. Opreznosti zaradi živali pred zakolom in po zakolu. Ravnanje z mesnim provijantom. Soljenje, prekajevanje, vkladanje. Slana mlaka, ohrana mesa z mrazom. Značilna znamenja za kužne bolezni kralne živine, zlasti vranični prisad, volčič na gobcu in parkljih, goveja kuga. Tuberkuloza (tuberkuloza govedine in veliko hujšanje), aktinomikoza, ikre, trihine, mehurnjaki (*Echinococcus*). Mleko. Sirovo maslo. Sir. Živalske masti. Jajca. Mesne konzerve. Ponarejena živila.

7. Rastlinska živila. Žita, moka, kruh. Proizvajanje in shranjevanje. Pokvara kruha. Ladijski prepečeneč. Riž. Sočivja. Krompir. Prikuha. Jedilna olja. Kuhinjska sol. Cuker. Dišave. Konzerve. Ponarejena živila.

8. VÍno, pivo, opojne pijače, ocet, kava in čaj. Korist teh pijač in vplivi njih zlorabe. — Tobak.

9. Higijenska razvrstitev, razdelitev in uredba različnih ladijskih prostorov. Kabine, podpalubje, kuhinja, stanica za provijant. Ladijska bolnica, osamujoči prostori, stranišča, hladilniki. Prostor za kotel in stroje. Varnostne naredbe ob prevozu množic.

10. Splošno znanje o človeškem okostju.

11. Najvažnejša drobovina, ki se nahaja v vsaki treh telesnih votlin (glavi, prsih in trebuhu) in o njih delovanju. Obtok krvi. Živčevje v obče.

12. Nabava, shranjevanje, polagano zopetno dopolnjevanje in nadzorovanje ladijske lekarnice z ozirom na obstoječe predpise; opreznosti, da se ne pripeti neprava in nevarna raba zdravil.

13. Napoved vpliva zdravil za notranjo rabo, ki morajo biti pri rokah v ladijski lekarnici, in primeri, v katerih se oddajajo. Napoved tistih predmetov, ki morajo biti razen zdravil v ladijski lekarnici. Okolnosti za njih rabo in način uporabe.

14. Napoved vpliva zdravil ladijske lekarnice za zunanjo rabo. Primeri, v katerih se uporabljajo.

15. V katerih primerih je potrebna in predpisana razkužba na ladji. Razkuževalni predpisi. Kakó se izvrše. Različna razkužila. Potrebne množine razkužil.

Skupina II.

1. Kako se mora ravnati ob preiskavi bolnikov, kako da se spozna, ali so varanja (simulacije) ali resnične bolezni. Splošna pravila za zdravljenje bolezni z ozirom na ostrost bolečin.

2. Kako se spoznajo težke mrzlične bolezni in dotične naredbe. Zdravljenje malarije ali glenovice.

3. Kako se spozna, v katerih treh telesnih votlin (glavi, prsih ali trebuhu) ima bolezen svoj sedež.

4. Napoved najvažnejših znakov epidemijskih in nalezljivih bolezni. Azijska kuga z bulami, rmena mrzlica, azijska kolera, kože in legar.

5. Naredbe, katere je ukreniti, ako se nahaja kdo v deželah ali pristanih, v katerih so epidemijske ali endemijske bolezni. Ravnanje v primeru, da bi se razvile tudi na ladji. Znanje kvarantenskih in osamnih predpisov.

6. Poglavitne naredbe za zdravljenje spolnih bolezni in posebno sifiliških bolezni. Varnostne naredbe, da se ne prenesejo in ne razširijo dalje na ladji.

7. Splošno o kožnih boleznih in njih zdravljenju. Prenosnost, nalezljivost. Varnostne naredbe.

8. Prave poklicne bolezni mornarjev. Varnostne naredbe, da se zabranijo, odpravijo in zatarejo. Skorbut. Ponočna megla. Anemska in gastrična motenja v vročih klimatih. Solnčarica. Očesne bolezni. Bolezni, ki so pogojene s posebnostmi mornarskega poklica. Vpliv vetra, mraza, dežja in mokrote. Protin, revmatizem, različni katarji. Bolezni, provzročene s silnimi deli in vzdigovanjem težkih bremen ali z dolgotrajnim veslanjem.

9. Zdravstvene nevarnosti, ki lahko pridejo iz strojnega obrata. Visoke temperature, brzo ohlajenje. Poti. Slabljenje celega organizma. Žeja. Če kaj pade v oči in ušesa. Afekcije pluč. Bolečine v sklepih, vnetja obisti. Varnostne naprave v strojnem obratu. Pomoč, če se kdo pretrese vsled padca ali sunka, če se kdo opeče.

10. Spoznanje in zdravljenje, če se je kdo zastrupil. Nasprotna sredstva. Ugriz strupenih živali (kač, škorpionov, steklih živali).

11. Pomoč za osebe, ki so padle v vodo, za vtopljenice, za zmrznence, za osebe, ki jih je zadela strela ali solnčarica, ki so se zadušile, ki so bile zadavljene. Kako se v obče razločuje resnična smrt od dozdevne. Zdravljenje akutnega alkoholizma. Huda pijanost in *delirium tremens*. Hipno otemnjenje uma in njegovo zdravljenje.

12. Preiskave in pomoč v primeru poškodb in ran, posebno, če so rane globoke ali prebodene ali je kaj v rani, pri hemoragijah, izgubah krvi. Spoznanje in iskanje vzroka izgube krvi, primeri, da se zastrupi kri in njih zdravljenje. Antiseptično zdravljenje ran in njega pripomočki. Naredbe opreznosti tistega, ki zdravi, v varstvo poškodovanca in v svoje varstvo zoper infekcijo.

13. Spoznanje in zdravljenje, če si kdo kaj izpahne ali zlomi nogo, in pa črva na prstu (panaritum).

14. Splošni pojmi o hernijah, kile in izbuknjenje trebušne mreže po črevesu. Dotično zdravljenje; pomoč ob zadrževanju vode.

15. Glavna načela, po katerih se je ravnati v postrežbi težko bolnih oseb. Pomoč pri porodih.

I. Znanstvo ladijskih parnih strojev.

(Dvoje vprašanj in sicer iz vsake skupine eno.)

Skupina I.

1. Splošno o napravi kotlov in zalog premoga na ladjah. Ohrana. Ravnanje ob obratu. Proizvajanje para. Fizikalne lastnosti para. Pot in vpliv para v ladijskem stroju.

2. Splošni popis parnega kotla in natančen popis valjastega parnega kotla, z napovedjo tipov kurilnih cevnik kotlov, ki se največ rabijo na parnikih (z 2, 3 in 4 ognji, s pregretjem in brez pregretja).

3. Imena najbolj rabljenih tipov cevnik kotlov za vodo in popis belleville-kotla.

4. Proces gorenja v obče, zlasti v ladijskem kotlu.

Napoved števila kalorij, ki se razvijejo pri $x\%$ ogljika, $y\%$ vodika, $z\%$ kisika (formula ali teoretska kurilna sila). ☐

5. Namestitev kurjav in potov za ogrevajoče pline (z neposrednimi in vračajočimi se plameni). Hlapilni proces v obče in zlasti v ladijskem kotlu.

6. Pogoji za največjo zmožnost razvijanja para v kakem kotlu in napoved vzrokov za izgube gorkote.

7. Armatura kakega kotla (zunanja in notranja).

Popis varnostne zaklopnice, njen namen, potrebnost skrbnega vzdrževanja. — Način njene obremenitve. Dotočne zaklopnice, odtočna pipa, pipa za sol — njen namen. Salinometer.

Popis, namen, vzdrževanje in prigled manometra in kazalnika, kako stoji voda. Poskuševalne pipe.

9. Kako se meri parni tlak (atmosfera). Kaj razumevamo pod absolutnim tlakom in pretlakom.

Kaj razumevamo pod ekspanzijo in kakšen je njen princip. (Mariottov zakon).

10. Izbera premogovih vrst; ureditev in vzdrževanje premogove zaloge. Termometrsko opazovanje vskladiščih za premog; naredbe, če se opazi zvišanje temperature.

11. Dinamska vrednost ene kalorije; poraba premoga za dobave kake množine para z dano napetostjo in množino zraka, ki je potrebna, da more premog goreti (ob naravnem in ob umetnem prepihu). Katere priprave se rabijo, da se dobi umetni prepih.

12. Vzroki kotelskih eksplozij in poroštva, ki jih zahteva zakon, da se zabranijo.

13. Zveza kotla s strojem (zatvorna zaklopnica, ročna in avtomatična zatvorna zaklopnica, cevi za par).

14. Merska enota parnega tlaka in sile kakega stroja. Delo.

15. Veličine rešetkine plošče v razmerju k veličini kurilne plošče. Veličina proste rešetkine plošče. Število ognjev.

Skupina II.

1. Razdelitev parniških strojev po vrsti motorja. Lega glavnega vretena in stroja v obče pri parnikih na kolo, na vijake in turbine.

2. Bistveni deli stroja. Natančni popis vrst zapahov (ploščati zapahi in betasti zapah. Notranja in zunanja bramba. Ekspanzijski zapah).

3. Popis valjarja (valjar, parni plašč, pokrov in vodilni drog). Popis beta pri majhnih in velikih valjarjih (betov obroč, betov pokrov, betova ključavnica). Betov drog, križna glava, krmilni drog.

4. Os za parnike na kolo in vijak, tlačni tečaj, popis koles s trdnimi in gibnimi vevnicami. Popis vijaka, oblika in število kril.

5. Delitev ladijskih strojev po načinu vplivanja para (stroji za nizki, srednji, visoki tlak — s kondenzacijo in brez nje — z ekspanzijo in brez nje). Medsebojna lega ročic (Kurbel) po številu betov.

6. Popis krmiljenja s ploščatim in betastim zapahom. Lega ekscentra. Kot prehitevanja, mrtve točke, ekspanzijska faza, kompresijska faza, praznilna faza.

7. Delovne izgube pri parniških strojih. Odpori (postranski stroji, drganje, propellerski odpori, pomikanje nazaj [slip]).

8. Približna ovedba porabe premoga v eni uri z ozirom na napovedano konjsko silo in po brzini. Kako se je moči voziti po dolgem kosu z majhno zalogo premoga, ki ne zadošča za navadno parnikovo brzino.

9. Pot para, da se popolnoma izrabi. Popis priprav, da vozi stroj naprej in nazaj. (Kulise.)

10. Način delovanja kondenzatorja, njegove vrste. Prednosti kondenzatorja z gorenjo ploščo. Vacuumeter.

11. Ladijske sesalke v obče. Lega, oblika in namen zračne sesalke in napajalne sesalke. Sesalka za goščo na dnu. Cirkulacijske sesalke.

12. Pomožni stroji (prekrmilni, ventilacijski, brizgalni stroji, prekapalni aparati, parne vinte, sidrove vinte, hladilni stroji, centrifugalne sesalke), in njih namen.

13. Kakšni strojni tipi se dobé pri parnikih na kolo (balancier, z oscilujočimi, poševno ležečimi, vrtikalno postavljenimi valjarji, z dvojno in trojno ekspanzijo) in pri parnikih na vijak (trunk, z vračajočim se krmilnim drogom, z vodoravno ali vrtikalno postavljenim valjarjem, z dvojno, trojno, čveterno ekspanzijo. Katere uredbe so najmodernejše.

14. Indikator in indikatoriagrami. Kako se lahko iz njih presoja delo stroja.

15. Dinamoelektriški princip. Popis dinamoelektriškega stroja. Načini električne razsvetljave (svetilke obločne inkandescence).

Program

za

preskušnjo za krmarja.

Preskušnja je pismena in ustna.

1. Pismena preskušnja.

Pismena preskušnja je v rešitvi treh plovstvenih promblemov in sicer enega iz prve in dveh iz druge skupine, nadalje v izdelavi spisa o pomorskih ali trgovinskih stvareh, oziraje se na vprašanja o pomorskem pravu, ki se tičejo ladje.

Za rešitev se lahko dadó naslednji problemi:

Skupina I.

1. Kurzna spona in določitev kurza ter distance od spete točke do danega dohodišča.
2. Kurzna spona, ako je dana smer in brzina kakega toka, in uporaba pogrešnega logovega stekla ali patentnega loga, čigar konstantni faktor je znan.
3. Določitev smeri in sile toka, ako so znani rezultati liva in astronomskega računa.
4. Določitev geografskih koordinatov vmesnih točk loka kakega največjega kroga, ki veže dve dani točki. (Zadošča, če preračuni kandidat tri take točke, pri čemer pa bo moral natančno povedati, koliko takih točk se mora vobče preračuniti, da se vpiše v danem konkretnem primeru največji krogov lok z zadostno natančnostjo v merkatorjevo karto.)
5. Preračun loksodromskih in ortodromskih razdalj med dvema danima točkama.
6. Preračun deviacijskih koeficientov A , B , C , D , E na podstavi podanih deviacij za kardinalne in interkardinalne kurze.
7. Preračun kota krmilnega krova in semicirkularne deviacije določenega kurza, če sta dana B in C .
8. Preračun nagnilnega pogreška in popravka deviacij danega kurza, ako je znan nagnilni pogrešek.

Skupina II.

1. Določitev stanja in teka kronometra s časovnimi signali.
2. Kronometrski prigled iz posameznih višin, če se vidi zemlja.
3. Določitev kronometriškega stanja iz prilično enakih solčnih višin, ki so se opazovale dopoldne in popoldne istega dne.

4. Določitev širine ali iz meridijanskih višin kake zvezde ali iz višin severnice.
5. Neposredna metoda določitve širine iz posameznih višin.
6. Določitev dolžine s kronometrom.
7. Določitev točke iz cirkummeridijanskih višin (eventualno določitev širine ali dolžine same, ob primerni izvolitvi opazovalnega prostora z ozirom na dosežno natančnost in v prvem primeru s kronometrom ali brez njega).
8. Določitev južišča iz kake predpoldanske višine in meridijanske višine solnca.
9. Določitev kraja ladje iz kake višine, pripravne za dolžinski ali širinski račun, in iz meridijanske višine lune, kake zvezde nepremičnice ali kakega planeta.
10. Določitev širine iz dveh istočasnih ali ob različnih časih opazovanih višin, katerih ena je pripravna za račun dolžine, druga za račun širine, ako ni znano stanje kronometra. (Bordov princip.)
11. Določitev južišča iz kombinacije kake prepoldanske višine in cirkummeridijanskih višin solnca.
12. Določitev kraja ladje iz kombinacije dveh istočasnih višin (obe izven meridijana ali kake višine izven meridijana ali kake meridijanske višine) [glej opomnjo 1].
13. Določitev kraja ladje iz kombinacije dveh višin izven meridijana in vmesnega časa (glej opomnjo 1).
14. Določitev kompasove deviacije:
 - a) Iz meril solnca in opazovanja višine.
 - b) Iz amplitud.
 - c) Z azimutalnimi tabelami.
15. Določitev časa plime po kulminacijski metodi ali uporablja koledar o plimi.
16. Določitev dolžin iz razdalj lune.

Opomnja 1. Pri nalogah 11 in 13 je izbrati nekaj izmed raznih možnih kombinacij širine, dolžine in višine in kandidatu povedati računski postopek, ki se ga naj drži, oziroma metodo, po kateri se naj ravna.

Opomnja 2. Ob določitvah kraja iz kombinacije dveh višin (kombinacija dolžine, širine in višine) naj kandidat z ročnim črtežem razloži za grafično rešitev potrebno ravnanje.

2. Ustna preskušnja.

Preskušnja obsega naslednje predmete:

- A. Navtiko, teoretski del.
- B. Navtiko, praktični del.
- C. Ladjeznanstvo in manever.
- D. Predpise v obrano, da ne trčijo ladje na morju skupaj, in poznavanje mednarodnega znamenilstva.
- E. Pomorsko pravo.
- F. Znanstvo o ladijskih parnih strojih.
- G. Ladijsko higijeno.

Komisija ima pravico, kandidata tudi praktično preskusiti.

Obseg preskusne tvarine se določa z obsegom učne tvarine, ki se obravnava na c. kr. mornarskih šolah, in z zahtevami v praksi na morju.

Pri ustni preskušnji se lahko stavljajo naslednja vprašanja.

A. Navtika. Teoretski del.

(Troje prašanj, in to iz vsake skupine eno.)

Skupina I.

1. Konstrukcija merkatorskih kart. — Generalne, kurzne in specialne karte. — Dogovorna znamenja in okrajšave v pomorskih mapah. — Navtiške pomožne knjige.

2. Izprememba resničnih, magnetskih in kompasovih kurzov in merjenje. — Razlaga kurzovnih popravkov, njih merjenje in vštetje v kurz.

3. Log. — Način rabe navadnega, patentnega in Relingovega loga. — Dolžina vozlov in nje preskušnja. — Preračun pravilne vožnje ob napakah stekla. — Popravni koeficijent patentnega loga.
4. Pojem loksodromskega plovstva. — Trije navtiški trikotni in iz njih izhajajoče rabne formule. — Tabele za kopljanje, tabela povečanih širin in tabela za preračun izpremembe v dolžinsko razliko. — Zveza navtiških trikotov s temi tabelami.
5. Preračun dohodišča, ako so dani: odhodišče, kurz in oddaljenost.
Izračun kurza in razdalje, če sta dani odhodišče in dohodišče. — Rešitev teh problemov z loksodromskimi formulami in z dotičnimi tabelami.
6. Kurzna spona. — Oziranje na toke, rešuje navadne loksodromske probleme in ob kurzni sponi.
7. Ortodromska smer. — Določitev geografskih koordinat kakega števila vmesnih točk v loku največjega kroga in zaznamek tega loka na morski mapi. — Raba gnomonskih kart. Določitev ortodromskih razdalj dveh točk.
8. Obrežno plovstvo. — Določitev ladijskega kraja, kadar se vidi samo en predmet na suhem, in kadar se vidita dva ali trije.
9. Orientiranje na zvezdnatem nebu. — Kako se najdejo navtično najvažnejše zvezde. Raba najditelja zvezd. — Lega in tek vsakdanjega obtekovnega loka zvezd različne deklinacije z ozirom na horizont in prvi vertikal krajev različnih širin. — (Opis s podobami.)
10. Rektascenzija, urni kot in zvezdni čas; pravi čas; srednji čas in enakočasje. — Prikaz zveze ustrežajočih kotnih veličin. — Preračun prej imenovanih časov, in pa meščanskega in astronomskega časa. — Meridijanski čas in pasni čas.
11. Razlaga dnevnih in nočnih lokov, amplituda, kulminacijski vzhodni in zahodni čas zvezd. — Preračun z uporabo dotičnih tabel.
12. Sferičen pozicijski trikot. — Nanj se nanašajoče navtično važne temeljne formule, dedukcija najugodnejšega opazovalnega časa za določitev dolžine in širine. — Raba dotičnih tabel.
13. Urni kot in azimut. Njih preračun. — Uporaba rabne azimutske tabele. — Pomen paralaktičnega kota.
14. Razlaga posameznih višinskih poprav. — Ustanovitev resničnih in navideznih višin iz opazovanih (sekstantovih) višin. Redukcija opazovane višine na geocentrični cenit.
15. Preračun, kdaj nastopi plima in oseka. — Uredba in raba tabel morskih dob. — Koledar o plimi.

Skupina II.

1. Sekstant, njega sestava, preskušnja in popravek pogreškov.
2. Kronometer. — Sestava njegovih najbistvenejših sestavin. — Hranitev in ravnanje na krovu. — Opazovalne ure (pointerji). — Urni primeri. — Določitev stanja in teka s časovnimi znamenji.
3. Vpliv temperature na tek kronometra. — Temperaturna tabela. — Kronometrov dnevnik. — Raba treh kronometrov.
4. Določitev kronometrovega stanja s „skladajočimi se višinami solca“. Razlaga metode. Diskusija formule, izvajane za poldanski popravek.
5. Določitev kronometriškega stanja s prilično enakimi višinami, opazovanimi predpoldne in popoldne.
6. Določitev širin iz meridijanskih višin zvezd.
7. Določitev širin iz cirkummeridijanskih višin ob znanem kronometriškem stanju.
8. Določitev širin iz cirkummeridijanskih višin solca ob neznanem kronometriškem stanju ali veliki napaki v dolžini.
Določitev širin z višinami severnice.
9. Neposredna metoda določitve širin z višinami zvezd strani od meridijana.
10. Določitev širin ob neznanem kronometrovem stanju z dvema njegovima višinama ali različnih zvezd, katerih je ena pripravna za določitev dolžine, druga za določitev širine. (Princip Borde.)
11. Določitev dolžine iz posameznih višin. Določitev dolžin iz cirkummeridijanskih višin. (Littrowa metoda.)
12. Določitev dolžine z razdaljami lune. Razlaga katerekoli metode po izbiri kandidata. Natančnejše o izvršitvi opazovanja in računa.

13. Bistvo in uporaba Sumnerjeve pozicijske črte. — Določitev pozicijske črte iz opazovanj v bližini prvega vertikalna in iz opazovanj v bližini meridijana. — Raba dotičnih pomožnih tabel.

14. Pozicijska črta po Marcq. St. Hilairju.

15. Določitev kraja ladje iz dveh višin, opazovanih v različnih časih, uporablja pozicijske črte po geografičnem potu.

Skupina III.

1. Krmilni in uravalni kompas. — Natančen popis vseh delov sestava uravnalnega kompasa, ki se največ rabi v avstrijskem pomorstvu (izvzemši popis rože). — Postavitev in ravnanje ob rabi.

Sestavni princip Fluidnega in Thomsonovega kompasa. — Splošni popis Thomsonovega kompasa.

2. Magnetna igla rože. — Pola, nasledujoče točke, os in magnetni moment igle. Določitev smerne sile. — Zemeljska indukcija in iglina indukcija. — Sestavni pogoji rože.

3. Ladijski magnetizem. — Trdo, mehko, vodoravno in navpično železo na ladji. — Trajen, nestanovit in polnestanovit magnetizem. — Magnetska ladijska os. — Kot krmilnega krova.

4. Vpliv skladne smeri na magnetni značaj ladje. — Izprememba ladijskega magnetizma potem, ko se je ladja spustila v morje. — Naredbe za razpolarizovanje.

5. Določitev deviacije v pristanu.

6. Določitev deviacije na morju z azimutom ali amplitudo solnca in s severnico.

7. Določitev deviacije po metodi Szigyártó-Florijanovi s pomočjo kake zvezde ali kakega jako oddaljenega zemeljskega predmeta ali brez vsakega merilnega predmeta.

8. Deviacijska kriva; nje sestava. — Deviacijska tabela. — Zescevičev dromoskop. — Popis in raba goniometra.

9. Približna enačba deviacije. — Izpeljava in razgovor o njej.

10. Pomen koeficientov *A*, *B*, *C*, *D*, *E*. — Preračun petih koeficientov.

11. Deviacija pri nagnjeni ladji. — Nagnilni koeficient. — Razlaga tabel za ovedbo nagnilnega pogreška.

12. Princip kompenzacije. — Kompenzacija semicirkularne deviacije z enim ali z dvema magnetoma. — Kompenzacija kvadrantalne deviacije. — Odprava stalnega dela deviacije. — Kompenzacija nagnilnega pogreška.

13. Natančna razložba celega dogodka, vseh naredb, računov in zaznamkov ob kompenzaciji novo postavljenih kompasov, na to sledeče določitve deviacije, naprava deviacijske tabele itd. od prvih pripravljalnih delov posla dotlej, da se izročé dokončno kompenzovani kompasi in potrebni kompasovi pripomočki plovcu.

14. Vpliv razdelitve železa v bližini kakega kompasa na smerno silo igle. — Pravila za postavitev uravnalnega kompasa na ladjah za daljnja potovanja z oziroma na izpremembo deviacije in smerne sile, ki jo je pričakovati.

15. Izpremembe, katerim podleži deviacija kakega kompasa. — Dodatna kompenzacija majhnih deviacijskih izprememb.

B. Navtika. Praktični del.

(Troje vprašanj, in to iz vsake skupine eno.)

Skupina I.

Preskušnja sekstanta in poprava njegovih pogreškov. — Merjenje kotov. — Po možnosti izvršitev astronomskega opazovanja nad umetnim horizontom ali morskim horizontom, eventualno nad obrežnim robom (izvzemši zvezdne višine).

Ravnanje s kronometrom. — Primerjanje ur med kronometrom in pointerjem ali med dvema kronometroma.

Skupina II.

Določitev točke iz kompasovih meril ali s prenosom kotnih mer. — Problemi loksodromskega plovstva. — Ozir na brzino toka in ladje. — Raba magnetske rože na morskah kartah za pravilno zaznavanje pravih kurzov in merjenj. — Uporaba pozicijskih črt. Zaznamek in prenos največjega kroga. Gnomonske karte.

Skupina III.

Ravnanje s kompasom in njegovimi sestavinami. Kompenzacijsko ravnanje. — Merjenje. — Dromoskop, goniometer, merilne plošče.

C. Ladjezanstvo in manevri.

(Štiri vprašanja, in to iz vsake skupine eno.)

Skupine I—IV po istem programu vprašanj, kakor je predpisan po prilogi 6 za preskušnjo plovca velike obrežne vožnje.

D. Predpisi v zabrambo, da ne trčijo na morju ladje druga ob drugo, in znanje mednarodnega znamenilstva.

(Več vprašanj iz vsake skupine po presoji predsednika.)

Skupini I in II po istem programu vprašanj, kakor je predpisan po prilogi 6 za preskušnjo plovca velike obrežne vožnje.

E. Pomorsko pravo.

(Četvero vprašanj, in to iz vsake skupine eno.)

Skupine I—IV po istem programu vprašanj, kakor je predpisan po prilogi 6 za preskušnjo plovca velike obrežne vožnje.

F. Ladijsko strojezanstvo.

(Dvoje vprašanj, in to iz vsake skupine eno.)

Skupini I in II po istem programu vprašanj, kakor je predpisan po prilogi 6 za preskušnjo plovca velike obrežne vožnje.

G. Ladijska higijena.

(Dvoje vprašanj, in sicer iz vsake skupine eno.)

Skupina I.

1. Zdravstvena presodba ladje kakor stanovališča mornarjev. Prednosti in škode lesene iz železne sestave, jadrenic in parnikov. Zahteve za zdravo kakovost kake ladje gledé načina nje gradnje in gledé ureditve, ohrana te kakovosti. Škodljivosti z ozirom na ladijsko telo, na ladijska tla in notranja razdelitev z ozirom na zrak, luč iz vodo. Skrb za čistost ladje, zlasti krova, prostora, stranišč in dna.

Oblačila mornarjev in strojnega osebja. Zdravstveni oziri gledé stanovalnih prostorov moštva in popotnikov. Predpisana prostorninska razmerja, postelje, omare za obleke, kuhinje, kuhinjska posoda, Kraj za obešanje in sušenje premočenih oblek in čevljev.

2. Vpliv temperature in vlažnosti na ladjo in moštvo; tozadevne varnostne naredbe. Omenitev krajev, najbolj znanih po njihovih nezdravih razmerah. Varnostne naredbe, kadar se pristane v takih krajih. Razmere, ki se pokažejo za najškodljivejše po pasovih, letnih časih, dnevnih urah in stanju atmosfere. Opreznostne naredbe za ladijsko moštvo.

3. Napoved tistih nakladov, ki vplivajo že po svojem svojstvu neugodno na zdravstveno stanje ladijskega moštva; nadalje tistih nakladov, ki morejo vsled dogodkov med potom postati škodljivi

naredbe, ki jih je ukreniti v obeh primerih, eventualno že pred nakladom ali med nakladanjem. Samovžigalnost naklada ali premogovih zalog.

4. Ladijski zrak in sredstva za njega izboljšanje. Zrak prostorov, v katerih se biva. Vzroki pokvarjenega zraka v njih. Menjava zraka. Potreben zračni prostor v stanovalnih prostorih. Vplivi talne vode, talnih plinov, naklada, živeža in premoga na ladijski zrak, vpliv stavbnega materiala in ladijskega tipa. Ventilacija po različnih načinih (naravna, umetna, jadra na veter, vetrniki, aspiratorji, propulzija, ventilatorji s krili in vijaki). Gnjliloba, nje stopnje in učini, razmere in sredstva, ki jo podpirajo, povspesujejo, zadržujejo in ovirajo, s posebno uporabo na živila.

5. Opreznosti ob dobavi pijač, pažnja na ponarejene reči in ob njih hranitvi v obče. Pitna voda. Nje precejanje in čiščenje; dobava vode, opreznosti pri tem. Kako se spozna čistost vode. Hranitev vode. Destilacija morske vode.

6. Animalska živila. Znamenja zdravja za zakol določenih živali. Opreznosti zaradi živali pred zakolom in po zakolu. Ravnanje z mesnim provijantom. Soljenje, prekajevanje, vkladanje. Slana mlaka, ohrana mesa z mrazom. Značilna znamenja za kužne bolezni kralne živine, zlasti vranični prisad, volčič, na gobcu in parkljih, goveja kuga. Tuberkuloza (tuberkuloza govedine in veliko hujšanje), aktinomikoza, ikre, trihine, mehurnjaki (*Echinococcus*). Mleko. Sirovo maslo. Sir. Živalske masti. Jajca. Mesne konzerve. Ponarejena živila.

7. Rastlinska živila. Žita, moka, kruh. Proizvajanje in shranjevanje. Pokvara kruha. Ladijski prepečenec. Riž. Sočivja. Krompir. Prikuha. Jedilna olja. Kuhinjska sol. Cuker. Dišave. Konzerve. Ponarejena živila.

8. Vino, pivo, opojne pijače, ocet, kava in čaj. Korist teh pijač in vplivi njih zlorabe. — Tobak.

9. Higijenska razvrstitev, razdelitev in uredba različnih ladijskih prostorov. Kabine, podpalubje, kuhinja, stanica za provijant. Ladijska bolnica, osamujoči prostori, stranišča, hladilniki. Prostor za kotel in stroje. Varnostne naredbe ob prevozu množic.

10. Splošno znanje o človeškem okostju.

11. Najvažnejša drobovina, ki se nahaja v vsaki treh telesnih votlin (glavi, prsih in trebuhu) in o njih delovanju. Obtok krvi. Živčevje v obče.

12. Nabava, shranjevanje, polagano dopolnjevanje in nadzorovanje ladijske lekarnice z ozirom na obstoječe predpise; opreznosti, da se ne pripeti neprava in nevarna raba zdravil.

13. Napoved vpliva zdravil za notranjo rabo, ki morajo biti pri rokah v ladijski lekarnici, in primeri, v katerih se oddajajo. Napoved tistih predmetov, ki morajo biti razen zdravil v ladijski lekarnici. Okolnosti za njih rabo in način uporabe.

14. Napoved vpliva zdravil ladijske lekarnice za zunanjo rabo. Primeri, v katerih se uporabljajo.

15. V katerih primerih je potrebna in predpisana razkužba na ladji. Razkuževalni predpisi. Kakó se izvrše.

Različna razkužila. Potrebne množine razkužil.

Skupina II.

1. Kako se mora ravnati ob preiskavi bolnikov, kako da se spozna, ali so varanja (simulacije) ali resnične bolezni.

Splošna pravila za zdravljenje bolezni z ozirom na ostrost bolečin.

2. Kako se spoznajo težke mrzlične bolezni in dotične naredbe. Zdravljenje malarije ali glenovice.

3. Kako se spozna, v kateri treh telesnih votlin (glavi, prsih ali trebuhu) ima bolezen svoj sedež.

4. Napoved najvažnejših znakov epidemijskih in nalezljivih bolezni. Azijska kuga z bulami, rumena mrzlica, azijska kolera, koze in legar.

5. Naredbe, katere je ukreniti, ako se nahaja ladja v deželah ali pristanih, v katerih so epidemijske ali endemijske bolezni. Ravnanje v primeru, da bi se razvile tudi na ladji. Znanje kvarantenskih in osamnih predpisov.

6. Poglavitne naredbe ob zdravljenju spolnih bolezni in posebno sifiliških bolezni. Opreznostne naredbe, da se ne prenesejo in ne razširijo dalje na ladji.

7. Splošno o kožnih boleznih in njih zdravljenju. Prenosnost, nalezljivost. Opreznostne naredbe.

8. Prave poklicne bolezni mornarjev. Varnostne naredbe, da se zabranijo, odpravijo in zatarejo. Skorbut. Ponočna megla. Anemska in gastrična motenja v vročih klimatih. Solnčarica. Očesne bolezni. Bolezni, ki so pogojene s posebnostmi mornarskega poklica. Vpliv vetra, mraza, dežja in mokrote. Protin, revmatizem, različni katarji. Bolezni, provzročene s silnimi deli in vzdigovanjem težkih bremen ali z dolgotrajnim veslanjem.

9. Zdravstvene nevarnosti, ki lahko pridejo iz strojnega obrata. Visoke temperature, brzo ohlajenje. Poti. Slabljenje celega organizma. Žeja. Če kaj pade v oči in ušesa. Afekcije pluč. Bolečine v sklepih, vnetja obisti. Varnostne naprave v strojnem obratu. Pomoč, če se kdo pretrese vsled padca ali sunka. Če se kdo opeče.

10. Spoznanje in zdravljenje, če se je kdo zastrupil. Nasprotna sredstva. Ugrizek strupenih živali (kač, škorpionov, steklih živali).

11. Pomoč za osebe, ki so padle v vodo, za vtoplence, za zmrznence, za osebe, ki jih je zadela strela ali solnčarica, ki so se zadušile, ki so bile zadavljene. Kako se v obče razločuje resnična smrt od dozdevne. Zdravljenje akutnega alkoholizma. Huda pijanost in *delirium tremens*. Hipno otemnjenje uma n njegovo zdravljenje.

12. Preiskave in pomoč v primeru poškodb in ran, posebno, če so rane globoke ali prebodene ali je kaj v rani, pri hemoragijah, izgubah krvi. Spoznanje in iskanje vzroka izgube krvi, primeri, da se zastrupi kri in njih zdravljenje. Antiseptično zdravljenje ran in njega pripomočki. Naredbe opreznosti tistega, ki zdravi, v varstvo poškodovanca in v svoje varstvo zoper infekcijo.

13. Spoznanje in zdravljenje, če si kdo kaj izpahne ali zlomi nogo, in pa črva na prstu (panaritum).

14. Splošni pojmi o hernijah, kilah in izbuknjenju trebušne mreže po črevesu. Dotično zdravljenje; pomoč ob zadrževanju vode.

15. Glavna načela, po katerih se je ravnati v postrežbi težko bolnih oseb. Pomoč pri porodih.

Program

za

preskušnjo za plovca daljne vožnje.

Preskušnja je pismena in ustna.

1. Pismena preskušnja.

Pismena preskušnja je v rešitvi treh plovstvenih problemov in to enega iz prve in dveh iz druge skupine, nadalje v izdelavi spisa o pomorskih ali trgovinskih stvareh, oziraje se na vprašanja o pomorskem pravu, ki se tičejo ladje.

Za rešitev se lahko dajejo problemi po istem programu vprašanj, kakor je predpisan po prilogi 7 za preskušnjo krmarja.

2. Ustna preskušnja.

Ustna preskušnja obsega naslednje predmete:

A. Navtiko, teoretski del. V tem predmetu se vrši preskušnja samo tedaj, kadar je pismeno preskusno delo tako, da lahko nastanejo dvomi, ali ima kandidat zadosti znanja iz predmeta.

B. Navtiko, praktični del.

C. Ladjezanstvo in manever.

D. Predpise v obrano, da ne trčijo ladje na morju skupaj, in poznavanje mednarodnega znamenilstva.

E. Pomorsko pravo.

F. Pomorsko meteorologijo in eceanografijo.

G. Trgovinsko geografijo.

Komisija ima pravico, kandidata tudi praktično preskusiti.

Število vprašanj, ki jih je staviti kandidatu iz vsakega predmeta, se prepušča mnenju predsednika.

Pri ustni preskušnji se lahko stavljajo naslednja vprašanja.

Za predmete *A*, *B*, *C*, *D* in *E* po istem programu vprašanj, kakor je predpisan po prilogi 7 za preskušnjo krmarja.

F. Pomorska meteorologija in oceanografija.

Skupina I.

1. Atmosfera. Njena sestava in višina. Viri zračne in morske toplote. Vžarjevanje in izžarjevanje toplote. Letni časi. Ogrevanje in ohlajanje trdne zemljenske površine in morja. Morski in zemeljski klima.

2. Vsakdanji in letni tek zračne temperature v različnih delih zemeljske površine. Obdobne in neobdobne razlike toplote. Vertikalna razdelitev temperature. Redukcija na morsko gladino. Dvigajoči se in padajoči zračni toki.
3. Popis najbolj rabljenih termometrov. Njih preskus in ravnanje z njimi. — Izotermske črte. Termiške anomalije. Toplotni pasovi zemlje.
4. Hlapienje. — Absolutna in relativna zračna vlažnost in nje merjenje. — Higrometer. — Dnevna in letna perioda, vodoravna in navpična razdelitev vlažnosti.
5. Atmosferske padavine. — Formacija oblakov. Velikost pooblaševanja. — Dežjemernik. Porazdelitev dežja na zemlji.
6. Zračni tlak. — Njegova odvisnost od ostalih meteoroloških faktorjev. Popis in ravnanje z barometri, ki se najbolj rabijo na morju. — Barometrski popravki. Redukcija barometriških podatkov, da se morejo primerjati opazovanja, narejena na različnih krajih.
7. Dnevni tek zračnega tlaka. — Izprememba zračnega tlaka po različnih višinskih plasteh. — Bistveno o porazdelitvi zračnega tlaka na zemeljski površini in o izteku izobarjev o poletju in po zimi.
8. Veter in njegovi vzroki. — Hitrost in pritisk. — Vetromernik. Lestvica vetrovih moči. Dnevna in letna perioda. Splošni navpični in vodoravni obtok atmosfere.
9. Odklon vetrove smeri vsled vrtenja zemlje. Vzroki pasatov, monsunov in vsakdanjih krajevnih zemeljskih in morskih vetrov. Brezvetrija. — Porazdelitev vetrov na zemlji.
10. Barometrski maksimum in minimum in od tega odvisna smer vetra. Buys-Ballotov zakon. — Gradient in vetrova moč. — Odklanjajoči učin centrifugalne sile.
11. Posebne lastnosti maksimumov in minimumov zračnega tlaka. Njihova oblika in njih ime. Vrtenje vetra in vremenska izprememba, kadar preide barometrski minimum.
12. Viharji zmernege pasa. Njih značaj, premikanje naprej in najčešče poti.
13. Tropični vrtinci. Gibanje zraka v njih. — Razsežnost in brzina širjenja. — Pogosto st v različnih vodovjih. — Poti vetrov. — Znamenja bližajočega se ciklona.
14. Peščene in vodene trobe
Zloglasni lokalni vetrovi in viharne krajine. (Taifuni, tornadosi, kap Horn, harmatan, samum, jeveche, mistral, bora, široko itd.) Razlaga vetrnih in vremenskih razmer v Adriji in v sredozemskem morju.
15. Električni in optični fenomeni atmosfere.
Izvrševanje rednih meteoroloških opazovanj na ladjah. Pisanje dnevnika. Mednarodna meteorološka znamenja. — Sinoptične karte.

Skupina II.

1. Splošno o obliki in kakovosti morskega dna. — Globočine oceanov. — Aparati za merjenje morskih globin. — Isobati.
2. Specifična teža in vsebina soli morske vode. Določitev gostosti morske vode. — Barva, prozornost, vsebina zraka in fosforescenca morja. — Meje stalnega in plavajočega morskega ledu.
3. Morska temperatura na površini in v globočini. — Nje merjenje. Termometer za morsko globočino. — Isotermobati.
4. Valovi in njihovi vzroki. — Zastajanje in odtekanje valov (Dünung) butanje morskih valov. Potresni valovi. Stoječi valovi. Vpliv olja na valovanje morja.
5. Plima in oseka; nje vzrok in prikazen. — Prave morske dobe. Toki morskih dob. Opazovanje morskih dob. Isorahije.
6. Morski toki v obče. Njih vzrok in prikazen. Vpliv obrežne formacije. Merjenje toka.
7. Toki v atlantskem oceanu, v sredozemskem morju in v Adriji.
8. Toki v tihem oceanu.
9. Toki v indijskem oceanu.

10. Splošna načela, po katerih je izbrati čezoceanske poti za jadrenice ali parnike v različnih letnih časih.
Oceanografske karte. — Nakazovanje jader.
11. Čezoceanske poti v atlantskem oceanu.
12. Čezoceanske poti v tihem oceanu.
13. Čezoceanske poti v indijskem oceanu, nadalje med Avstralijo in Evropo ali vzhodno Ameriko.
14. Izkoriščanje meteoroloških in oceanografskih opazovanj (z ozirom na menjavo vetrov in vremena) zasleduje vozno pot.
- Splošno o manevru v barometriških maksimih in minimih.
15. Pravila za manevre v tropičnih orkanih in v viharjih zmernege pasa.

G. Trgovinska geografija.

Skupina I.

1. Razdelitev zemlje in vode na svetovni površini, kontinenti in njih meje, otoki po njihovi delitvi in porazdelitvi.
2. Oceani in notranja morja. Obrobna morja. Vodne ceste med oceani in njihovimi deli.
3. Evropska notranja in obrobna morja. Morske ožine, kanali, otoki in najvažnejša evropska predgorja.
4. Plovne evropske reke in najvažnejša trgovinska mesta ob njih. Plovni evropski kanali.
5. Evropske države. Njihova glavna mesta in najvažnejša pristanišča. Gastost prebivalstva evropskih držav.
6. Azijska notranja in obrobna morja. Morske ožine, kanali, otoki in azijska najvažnejša predgorja.
7. Plovne azijske reke in najvažnejši produkcijski okoliši ob njih.
8. Azijske države. Najvažnejša pristanišča. Evropska posestva v Aziji. Pogodbena pristanišča.
9. Ameriška notranja in obrobna morja. Morske ožine, kanali, otoki in najvažnejša ameriška predgorja.
10. Plovne ameriške reke in najvažnejša trgovinska mesta ob njih.
11. Ameriške države. Najvažnejša pristanišča. Evropska posestva v Ameriki.
12. Afriška obrobna morja, morske ožine, otoki in najvažnejša predgorja. Plovne afriške reke in njih produkcijska ozemlja.
13. Afriške države. Evropska posestva v Afriki. Najvažnejša pristanišča.
14. Avstralijska obrobna morja, morske ožine, otoki, ki imajo pomen, predgorja. Najvažnejša avstralijska pristanišča.
15. Skupine otokov v južnem morju. Evropska posestva na njih.

Skupina II.

1. Izvoz Avstrije in Ogrskega in njegova izvirna ozemlja. Najvažnejše avstrijske in ogrske železnične proge.
2. Uvoz Avstrije in Ogrskega in njegov izvir. Naštevanje plovnih avstrijskih in ogrskih rek in kanalov.
3. Produkcija, izvoz in uvoz Perzije, Arabije in Severne in Zapadne Afrike. Najpomembnejši pristani teh obrežij. Sueški kanal in udeležba narodov ob prometu v njem.
4. Produkcija, izvoz in uvoz primorskih dežel zapadnega sredozemskega morja. Ob tem udeleženi pristani.
5. Trgovina v primorskih deželah vzhodnega sredozemskega morja in črnega morja. Produkcija, izvoz in uvoz. Važni pristani teh ozemelj.
6. Produkcija, izvoz in uvoz z Angleškega, atlanskega evropskega obrežja, držav severnega in vzhodnega morja. Udeleženi pristani.
7. Evropska industrijska središča. Za svetovni promet najvažnejše železnice tega kontinenta. Najvažnejše plovstvene družbe v Evropi, njihove proge.
8. Donava kakor vodna pot, njeni pristani. Vrste blaga, ki se tukaj nakladajo.

9. Produkcija združenih držav severnoameriških v obče. Njihovi poglavitni izvozni predmeti in dotični izvozni pristani. Uvoz združenih držav po njih izvirem ozemlju.
10. Produkcija, izvoz in uvoz britanske severne Amerike. Zadevna pristanišča.
11. Produkcija, izvoz in uvoz Antil, osrednjeameriških držav in atlanskega obrežja južnoameriškega. Najvažnejša udeležena pristanišča.
12. Produkcija, izvoz in uvoz ameriških držav, ki leže ob obrežjih velikega oceana. Udeleženi najvažnejši pristani.
13. Produkcija, izvoz in uvoz Kitajskega, Japonskega, Sibirije in Filipin. Važnejša pristanišča.
14. Produkcija, izvoz in uvoz Vzhodne in Ozadnje Indije, Sunda-otokov in Molukov. Pristanišča ki imajo pomen.
15. Produkcija, izvoz in uvoz Avstralije in otokov južnega morja. Najvažnejši pristani.

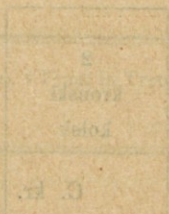
Državni zakonik

Priloga 9.

Preskusno izpričevalo

za

(ime in priimek kandidata s povedbami o istosti).

Preskuševalna komisija za opravo preskušnje za

. potrjuje s tem, da je zgoraj imenovani preskušnjo

za opravil z vspehom.

Datum:

Podpisi:

M. P.
preskuševalne
komisije.

Št.

Priloga 10.

19 . .

Dekret sposobnosti.

2
kronski
kolek
C. kr. pomorsko oblastvo potrjuje s tem, da je bil

(Grb)

(lastnost) (ime in priimek) pristojen iz v letu

sin imenovan za (lastnost)

V Trstu, dne

Predsednik c. kr. pomorskega oblastva:

M. P.

Opomnja: Dekrete sposobnosti za plovce male in velike obrežne vožnje in daljne vožnje, ter za krmarje je izdajati na pergamentu.